

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ,

Συλλεγεῖσα ἐκ τῶν ἀρίστων Ἑλλήνων συγγραφέων
καὶ ποιητῶν μετὰ τῶν ἀναγκαίων ὑποσημειώσεων,

Π Α Ρ Α

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΟΜΜΗΤΑ.

Νῦν δὲ τὸ δεύτερον ἐκ τῶν λαμπροτέρων ἐκδόσεων ἐπιδιορθωθεῖσα, καὶ
μὲ πολλὰς προσθήκας τεμαχίων, καὶ ὅλοις ἡρώων λόγων ποιητῶν καὶ
λογογράφων, ἀναγκαιούντων εἰς τὴν παραδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώτ-
στης, ἐπαυξηθεῖσα, ἐκδίδεται φίς τόμους δέκα,

χ π ο

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΓΚΑΡΠΟΛΑ.

ΤΟΜΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ἘΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΟΥ Κ. ΓΚΑΡΠΟΛΑ.

1839.

Ε.Γ.Κ.Π. 2006
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Εύρισκη Ἱεραπολεῖτις τόν δ' ἀνέθηκε·
Μούσαις εὗϊστον ψυχῇ ἐλοῦσα πόθον.
Γράμματα γὰρ, μνημεῖα λόγων, μήτηρ γεγανῖα
Παιῶν ἥβώντων, ἐξεπόνησε μαθεῖν.

Πλευτάρχ. περὶ Παιῶν. ἀγωγ.

E.Y.D της Κ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ

ΛΕΙΨΑΝΑ ΤΙΝΑ ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΟΥ ΣΤΟΒΑΙΟΥ

ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ.

Α' Πῶς θεοῖς χρηστέον.

§ 1. Εἰ τι προσδιαληπτέον² καὶ ταῦτ' ὑπὲρ τῶν Θεῶν, ὡς εἰσὶν ἄτρεπτοι καὶ ἀρρότες τοῖς κρίμασιν, ὥστε τοῦ δόξαντος μηδέποτε ἀπὸ σφράγης ἔξιστασθαι. Μιχ γάρ τις ἦν τῶν ἀρετῶν καὶ ἡ ἀμεταπτωσίς καὶ ἡ βεβαιότης, ἢν εἰκὸς οὐχ ἦκιστα κανὸν Θεοῖς εἶναι παρέχουσαν τὸ ίδρυμένον καὶ ἔμπεδον τῶν ἀπαξίστων δοξάντων. Εἴς οὖ δῆλον, ὡς οὐδὲ τὰς κολάσεις, ἀς ἔκρινέ τισιν ἐπιθεῖναι τὸ δαιμόνιον, πιθανὸν παριεσθαι. Καὶ γάρ ἀν λογίσασθαι ράδιον, ὡς εἰ μεταβάλλουσιν οἱ Θεοὶ τὰς αὐτῶν κρίσεις, καὶ οὐ ἔγνωσαν κολάσαι παρίστιν ἀκόλαστον, οὔτε καλῶς καὶ δικαίως διοικεῖεν· τὰς κατὰ τὸν κόσμον, οὔτε ἀπολογισμὸν εἰκότα φέρειν ἀν δύναμιτο μετανυσίας. Καὶ τὰ τοιαῦτα ἔστιν³ αὐτοσχεδίως καὶ μετ οὐδενὸς λόγου λέγειν ἡ ποιητική·

Καὶ μὲν τοὺς Θυέσσοι, καὶ εὐχαλῆς ἀγανῆσι,
Δοιεῇ τε, κνίσσῃ τε παρατρωπῶσ' ἄνθρωποι
Λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβαίη καὶ ἀμάρτῃ

Καὶ τό·

.... στρεπτοὶ δέ τε καὶ Θεοὶ αὐτοὶ.

Συνόλως τε⁴ πᾶν εἶτι τούτοις εἴρηται παραπλησίως.

§ 2. Ἀλλ' οὐ μὲν οὐδὲ ἐκεῖνο παρετέον, ὡς, εἰ καὶ μὴ κακῶν αἴτιοι τυγχάνουσιν οἱ Θεοὶ, τῶν γε τοιούτων ἕνικ προσάπτουσι τισι, καὶ περισσόλλουσιν ἀξίους σωματικαῖς τε ἐλαττώσει καὶ ταῖς τῶν ἐκτὸς, οὐ κακοθείᾳ χρώμενοι, κακέπιτηδες δυσχρηστίκις ἄνθρωπον οἰδμενοι δεῖν,² ἀλλ' ἐν τρόπῳ κολάσεως. Καθάπερ γαρ λοι-

Α'. § 1. 2. Εἰ τι προσδιαληπτέον) Πρὸς Συνόλως τε.) καὶ ἐνὶ λόγῳ αὐτοσχεδίως τοῖς ἀλλοῖς, δοκεὶ περὶ Θεῶν νομίζεται, προσδιαληπτέον ἔτε καὶ τοῦτο· ὡς καὶ τὰ. Σημείωσαι δὲ ὅτε πρὸς τοὺς περὶ προνοίας λόγους ἀναφέρει τὸ ἔτε· ἔγραψε γάρ Ιεροκλῆς περὶ προνοίας λόγους ἀπτὰ, ὃν σώζονται τίνα. — 3. Τὰ τοι- αῦτα. Μοι. Η. Γ. στίχ. 495. αὐτοσχεδίως δὲ καὶ μετ' οὐδενὸς λόγου λέγει τὰ τοιαῦτα Ομηρος, ὡς οὐκ ἐκ μελέτης, ἀλλ' οὕτως ἐπελθόν αὐτῷ. — 4.

Συνόλως τε.) καὶ ἐνὶ λόγῳ εἴρηται, πᾶν δ, τι παραπλησίως τούτοις εἴρηται ὑπὸ τῶν ποιητῶν.

§ 2. 2. Οἰδμενοι δεῖν.) Ἐννοεῖται τὸ περιβάλλεσθαι, καὶ ἔστιν ὁ νοῦς τῆς περιόδου ταύτης τοιοῦτος εἰγε καὶ οἱ Θεοὶ οὐδενὸς κακῶν αἴτιοι γίνονται, ἀλλὰ γοῦν ἐρίστε προσάπτουσι τισι τῶν ἄνθρωπων ἕνικ τῶν κακῶν, καὶ περιβάλλουσιν αὖ τῶν σωματικαῖς ἐλαττά-

μοι καὶ σύχροι, ἔτι δὲ ἐπομέροι καὶ σεισμοῖ, καὶ πᾶν τὸ τοιόν
δε, τὰ μὲν πολλὰ γίγνεται δι' αἰτίας ἑτέρως τινάς φυσικοτέ-
ρων, ἔστι δ' ὅτε καὶ ὑπὸ θεῶν, ἐπειδ' ἀν καίρος ἡ θηριοσία καὶ
κοινὴ τὰ πολλῶν ἀμπλακήματα κολαστήναται, τὸν αὐτὸν τρόπον
καὶ πρὸς ἕνα³ χρώνται ποτε θεοὶ σωματικοῖς ἐλαττώμασι καὶ
τοῖς ἔκτος, αὐτοῦ μέντοι κόλασιν, ἐπιστροφήν τε καὶ προσί-
σιν ἀμείνω τῶν ἄλλων.

§ 3. Πολὺ δέ μοι δικεί² συμβάλλεσθαι πρὸς τὸ καλῶς χρῆσθαι
θεοῖς καὶ τὸ διελκύεσθαι, ὃς οὐδενός ποτε κακοῦ γίγνεται θεὸς αὐ-
τος, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκ τῆς κακίας ἀπαντά μάντις, οἱ δὲ θεοὶ
τὸ ἐργασίας αὐγανθῶν τέ εἰσιν αἴτιοι, καὶ τῶν εὐγρήστων, οἵμεις
δέ οὐδεν εἰς τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν σὺν προσιέμενοι, περιβάλλοντες
δ' ἔχυτούς κακοῖς αὐθαρέτοις, ηδη καρόν ἔχειν³ μοι τὸ ποιητικὸν
ἔκεινο δοκεῖ κατὰ τὸν τόπον τούτου·

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΝ ΦΙΛΟΧΩΡΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠΙΚΑΙΡΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΛΟΒΟΦΩΝ
· · · οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ

· · · οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ

Σρῆσιν ἀταθαλίησιν ὑπὲρ μόρου ἀλγεῖ ἔχουσιν.

§ 4. Ἐπειτοιγε δις ὁ θεὸς οὐδαμῆς οὐδαμῶν αἴτιος² ἔστιν,
ἐκ πολλῶν διν νοήσειέ τις. Πρὸς δὲ τὸ παρὸν ἀποχρόνσειεν ἀντίως
ὁ Πλάτωνος ἔκεινος λόγος.³ Οὐ γάρ θερμοῦ φυτι τὸ ψύχειν, ἀλλὰ
τοῦ ἐναντίου, οὐδὲ ψυχροῦ τὸ θερμαίνειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Οὗτος
οὖν οὐδὲ ἀγαθοποιῶν τὸ κακοποιεῖν, ἀλλὰ τούναντίου. Καὶ μὴν ἀ-
ραῖν, ὅσοι κρίνονται αἴτιοι, η γοῦν
καὶ τοῖς ἐκ τῶν ἔκτος η τῆς τύχης ἐ-
λαττώμασι ποιεῖσι δὲ τοῦτο ως χαρά-
μενοι κακοηθεῖς προσέντι δηλονότι αὐ-
τοῖς κακῷ τινι θεῖ φύσει, μηδ' οἰόμενος
ὅτι χοή ἐξ ἐπιτηδειῶν ἔκαστον ἀνθρω-
που δύτα, τιμωρίαις καὶ πᾶτε κακοῖς
περιβάλλεσθαι ἀλλ' διεὶ περιβάλλε-
σθαι τιμωρίαις τοὺς διξιους ἐν τρόπῳ
κολάσεως μὲν αὐτῶν διὰ τὴν ιδίαν κα-
κίαν· ἐπιστροφήν δὲ τῶν ὄλλων· οὐς
παρακατιόντες σωρεύστερον δηλοῦται. — 3.

Καὶ πρὸς Ἑνα) "Ανθρωπον δηλονότι χω-
ρίς, καὶ κατὰ μέρος ἀμαρτήσαντα, οὐ¹
αὐτὸς μὲν κολασθῇ διὰ τὴν ἀμαρτίαν,
πακιδευθῶσι δὲ οἱ λοιποί, καὶ σωρρού-
σθῶσιν ἐπιστρέψαντες.

§ 3. 2. Πολὺ δέ μοι δοκ.) Ἐὰν τοιαύτην
κατὰ νοῦν ἔννοιαν φέρωμεν, διτε δ μὲν
θεὸς οὐδενὸς κακοῦ αἴτιος γίνεται ποτε.
οἶσογ γάρ ἐν τοῖς θεοῖς ἔστιν, ἀγαθῶν ἐ-
στιν αἴτιοι, καὶ δισα χοήσιμα· τὰ δὲ κα-
κὰ ἀπαντά ἐκ μάντης τῆς κακίτεστη η σύν-

στιν ἡμῖν, καὶ ηγένοντες, οὐ παραδε-
χόμεθα τὰς ἀπὸ τῶν θεῶν εὐεργεσίας,
ἀλλὰ φέρομεν ημᾶς αὐτοὺς, καὶ ἐμβάλ-
λομεν εἰς αὐθαίρετα κακά. — 3. (Πότη
κακιόδον ἔχ.) Ἀντὶ τοῦ εὔκαρπον μοι δοκεῖ
ἡδη ἐνταῦθα τὸ ποιητικὸν ἔκεινο εἰπεῖν,
Οὐμηρο. Οὐδύσ. Α. στίχ. 32.

Ω πόποι! οἷον δὴ νο θεοὺς βροτοί
αἰτιόωνται!

Ἐξ ημέρων γάρ οὓσι κάκος ἔμενας
οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ

Σρῆσιν ἀταθαλίησιν ὑπέρμορον ἀλ-
γεῖ ἔχουσι.

§ 4. 2. Θεὸς οὐδαμῆς οὐδαμ. κακ. αἴτ.)
Η φράσις αὐτη σπανίως ἐν χρήσει οὖσα,
καὶ ἐν ὄλλοις εύρισκομένη, Ἐλληνισμοῦ
ιδίωμα ἐμριύνει. Πλάτων γάρ ἐν τῇ
πρὸς Δίωνα ἐπιστολῇ ζ. 'Ο λεγόμενος
θεὸς εὐδαίμων οὐδαμῆς οὐδαμῶς πρεσε,
φησε. Καὶ ἐν Θεαιτήτω. Θεὸς οὐδαμῆς οὐ-
δαμῶς ἀδικος, ἀλλ' οὐδέν τε δικαιότα-
τος. — 3. 'Ο Πλάτωνος ἔκεινος λ.) 'Ἐ-
τῷ Α. περὶ πολιτείας.

γαθὸς δὲ θεός, πεπληρωμένος εύθυ; ἀπὸ ἀρχῆς¹ ταῖς ἀπάνταις ἀρεταῖς, ὥστε οὐκ ἀν κακοποιητικὸς δὲ θεός εἴη, οὐδὲ τινι κακῶν αἴτιος, πάντα δὲ τούναντίου παρέχων ἀγαθὰ τοῖς λαβεῖν βουλομένοις,² ἀπασι χαριζόμενος δὲ σὺν τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τῶν μέσων ὅτα κατάφύσιν ἡμῖν ἔστι, τὰ ποιητικά τε τῶν κατὰ φύσιν.³ Εν δὲ κατὶ μόνον αἴτιοι τῶν κακῶν.

Β'. Ἐκ τοῦ πῶς πατρίδι χρηστέον.

§ 1. Μετὰ τὸν περὶ Θεῶν λόγον, εὐλογώτατὸν ἔστιν ὑποθέσθαι, πῶς πατρίδι χρηστέον. "Εστι γάρ ὡτανεὶ δεύτερος τις θεός αὗτη, νὴ Δία, πρῶτος καὶ μεῖζων γενεύς.² πρὸ δὲ θεῷ καὶ διανοματῷ πράγματι τιθέμενος, οὐκ ἀνεντρεχέσ εἴθετο, παραστηματίσας μὲν τῷ πατρὶ,³ θηλυκῶς δὲ ἐξενεγκών, ἵν' οἷον μίγμα τυγγάναι, τῆς τε τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρόφραξ.³ Καὶ δὴ οὗτος μὲν ὁ λόγος ὑπαγορεύει πατρίδα τιμᾶν, ἐπίστος τοῖς δυσὶ γονεῦσι τὴν μίχην. "Ιστε θατέρου μὲν τῶν γενομένων ὄποτερουσοῦν⁴ καὶ δεῖ προκρίνειν τὴν πατρίδα, προτιμᾶν δὲ αὐτῆς μηδὲ ἄμα τοὺς δύο, δι' ἕστος δὲ μοίρας ἀγειν. Άλλ ἔτερος αὖ λόγος ἔστιν, ὃς παρακαλεῖ καὶ προτιμᾶν αὐτὴν τῶν γονέων, ἀλλὰ δὲ τῶν δυεῖν καὶ οὗτοι μόνον⁷ τούτων, ἀλλὰ καὶ γυναικὸς σὺν αὐτοῖς, καὶ τέκνων καὶ φίλων, καὶ ἀπαξιπλῶς μετὰ θεοὺς τῶν ἄλλων ἀπάντων.

§ 2. "Ωσπερ οὖν ἀνόητος μὲν δὲ τῶν πέντε δακτύλων τὸν ἔνα προκρίνων, εὐλόγιστος δὲ διὰ τοὺς πέντε τοῦ ἔνος. Οὐ μὲν γάρ, αἰτιμάζει καὶ τὸ προκείμενον.² δὲ δὲ ἐν τοῖς πέντε καὶ τὸν ἔνα περισσό-

— 4. Εὐθὺς ἀπὸ ἀρχῆς.) "Ἐπειδὴ θεοῦ ἀρχὴ οὐδεμία, τὸ εὐθὺς ἀπὸ ἀρχῆς, δηλοῦ τὸ ἀρετὴ τοιοῦτος νῦν ἀγαθὸς δηλαδή, καὶ πᾶν δὲ τε ἀν ἀρετὴ κρίνεται καὶ λέγεται καὶ ἔστι πλήρες ἔχων. — 5. Τοῖς λαβεῖν βουλ.) "Οσοι γάρ οὐ προσένται τὰ παρὰ θεοῦ δώρα καὶ ἄλλ' ἀττα λητοῦσιν, οὗτοι οὐ βούλονται λαβεῖν. — 6. "Εν δὲ καὶ.) "Εστι δὲ τοῦτο ἡ κακία, ὡς προειρηται.

B'. § 1. 2. Πρῶτος καὶ μεῖζων γον.) Εν αὐτῇ γάρ καὶ δι' αὐτῆς τὴν ἀρχὴν ἔχουσι καὶ οἱ γονεῖς, καὶ πᾶσιν αὐτῇ τὸ εἶναι καὶ ζῆν παρέχει. — 3. Τῆς τε τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρόφραξ.) Σύνηθες τὸ ιδίωμα τοῦτο, καὶ σπάνιον καὶ γάρ καὶ λουλαύδος Ν. Δ. Μένιπ. καὶ Τείρετ. — 4. Τογαροῦν, εἰπέ μοι, ὄποτερον ἐπει- — 5. ράσθης ἡδίονος τῶν βίσμων, ὄπότε ἀνήρ — 6. ἡδίκη, ἡ ὄγυναικεῖσσιν ὡς γάρ ἐκεῖνος ἔστιν αὐτὶ τῆς τε πατρόφραξ καὶ τῆς μη-

τρώας· ἡ τῆς τε τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός· γῆτοι ἀμφω δηλαδὴ κτητικά, ἡ ἀμφὼ κατ' ἀνάλυσιν ἐν γενικῇ οὕτω καὶ τούτο· τὸ γέροντος ὄγυναικεῖος ίστον ἔστι τῷ διὰ τῆς γυναικός· ἡ δόπτες γυνὴ τῆς θεοῦ οὐ γάρ γράφοντες παλέουσιν ἐν τοῖς τοιούτοις μικράν αἰτίαν λόγου εὑρόντες. — 4. "Οποτερουσοῦν.) "Ητοι τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός. — 5. Καὶ δὴ.) "Ο Καὶ δὴ ἐνταῦθα ἐτιμάστητα ἐμφαίνει, ίν' ή· διστε πάντας δεὶ τὴν πατρίδα προγρίνειν θατέρου τῶν γονέων, ήτοι διὰ πατήρα οὗτος ἔστιν ἡ ή μητήρ· μηδὲ προτιμᾶν τοὺς δύο ἀμφὶ αὐτῆς· αὐτὴν δὲ τῶν δυεῖν ὡς πρότην ἀρχὴν τοι εἶναι καὶ παρέχει. — 6. Αἴτιος) καὶ στίλλους, ἄμφι. — 7. καὶ οὗτοι μόνοι.) Εἴ γάρ τῶν γονέων τὴν πατρίδα προστήνει χρή, δηλων ὅτι καὶ γυναικεῖστι.

§ 2. 2. "Αἰτιμάζει τὸν προκλήτον τὸν ἔνα προκρίνων δικτυόν. Συνεῖται, καὶ οὗτος ἡ αντικείμενος περιέστω. — 3.

ζει. Τοῦτον δ' αὐ τὸν τρόπον,³ καὶ ὁ μὲν ἔχωτὸν τῆς πατρίδος πλέον σώζειν βουλόμενος, πρὸς τῷ θρόνῳ ἀθέμιτος, καὶ ἄλλως⁴ ἀνότος, οἱμείρων ἀτίμωντον ὁ δὲ ἔχωτον προτιμῶν τὴν πατρίδα, Θεοφιλής τε καὶ τοῖς λογισμοῖς ἀραρώς. Εἰρηται δὲ ὅμως, ὡς κανεὶς συναριθμεῖται τοῖς τῷ συστήματι, κατ' ιδίαν δὲ ἐξετάζοιτο, καθήκειν τῆς ἔχωτον σωτηρίας τὴν τοῦ συστήματος προκρίνειν, διει τὴν ὡς πολίτου σωτηρίαν ἀνύπαρκτον ἀπέφενεν ἢ τῆς πόλεως ἀπώλεια, καθάπερ κατὰ τὸν ἑνὸς ὀλκτύλου, ὡς μέρους γειρᾶς ἢ τῆς χειρὸς ἀναιρεσίας. Καὶ δὴ κατὰ τούτων ἡμῶν συγκεφχλαιούσθω,⁶ διότε χρὴ τὸ κοινὸν συμφέρον τοῦ ιδίᾳ μὴ χωρίζειν, ἀλλ' ἐν ἡγείσθω καὶ ταῦτα. Τό, τε γάρ τῇ πατρίδῃ συμφέρου κακοὺς ἔστι, καὶ τῶν κατὰ μέρος ἐκάστω. Τὸ γάρ ὅλου διχα τῶν μερῶν ἔτειν οὐδέν. Τό, τε τῷ πολίτῃ συμφέρον, προσήκει καὶ τῇ πόλει, εάν γε ὡς συμφέρον πολίτη λαμβάνηται. Κατ γάρ τὸ χορευτὴν ὡς χορευτὴν λυσιτελές, καὶ τῷ ὅλῳ χορῷ κερδαλέοντας εἴη. Τοῦτον οὖν τὸν λόγον ἐνθέμενοι πάντα ταῖς διανοίξις πολὺ φῶς ἐξέμενος⁸ ἐν τοῖς κατὰ μέρος, διετείνει μηδενὶ παραλιπεῖν κακῷ τὸ πρός τὴν πατρίδα καθήκον.

§ 3. Όν οὔγεεκ² φημι δεῖν ἀποικουομεῖσθαι³ πᾶν καὶ πάθος καὶ νόσημα τῆς ἔχουσαν ψυχῆς τὸν πατρίδην χρησόμενον καλῶς. Δεῖ δὲ καὶ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος καθάπερ τινὰς Θεούς δευτέρους συντηρεῖν, αὐτὸν τελειοῦντα⁴ κατὰ τὴν τούτων ὑφήγησιν. Κανεὶς παραδοίνειν τις αὐτοὺς, ἢ νεογρμοῦν ἐπιχειρῶν σπουδὴν πάσῃ καλύνοντα καὶ πάντα τρόπουν ἐγκυτιούμενον. Οὐ γάρ ἀγαθὸν ἐπιτίθεντα πόλει, δι' ἀτιμίας ἀγόμενοι⁵ νόμοι, καὶ τὰ νέα προκρινό-

Τοῦτον δὲ αὖ τὸν τρ.) Ὁ ΔΕ ἐνταῦθα παρέλκει τὸ γάρ τούτου τρόπον, ἀπιδοσίες ἔτει πρὸς τὸν τρόπον τοῦ πατρίδην τίθεται δὲ εἰς πλείους τε ἐμφασιῶν, καὶ μεταβατικοτέρου ποιῶν τὴν ἀπόδοσιν· σύνθετος δὲ καὶ τοῦτο τοῖς "Ελλησιν. — 4. Καὶ ἄλλως.) Καὶ κατ' ἄλλου λόγου ἔτειν ἀνόητος· ἐπιδὴ ἐπιθυμεῖ ἀπέννατα. — 5. Συναριθμ.) Νίσατὸν δηλ. τὸ δὲ "Ορμῶν προσθετικόν ἔτειν ἀντὶ τοῦ, πρὸς τούτοις ὁ νοῦς· πρὸς δὲ τούτοις εἰσηται τοῦτο, διτε προσῆκει προκούνειν τὴν τοῦ συστήματος σωτηρίαν τῆς ἔχουσαν· καὶ εἶτε μὴ συναριθμοὶ ἀνέχουσαν τῷ συστήματι, ἀλλὰ κατ' ιδίαν ἐξετάζοιτο. — 6. Καὶ δὴ κατὰ τοῦτον ἡμέν τοι.) Συσπερχτικῶν δὲ Κατάδη· ἡ δὲ Κατάδη ἀντὶ τῆς Περιέ δὲ νοῦς. Περὶ τούτων πάρα ἐν κεραλαῖον εἰρήσθω· συντόμως δηλούντι καὶ πεσιληπτικῶς· τίνες ἔντειχος χρὴ κατὰ. — 7. Χορευτὴ.) Ὁποιοι δὴ τοις ἐρι. τὸ γάρ δ-

νομα τὸν ἀνάρθως λεγόμενον, ἀορίστως λαμένεται. — 8. Πολὺ φῶς ἔξ.) Εὔκρινῶς καὶ καθηκόντως γνωτός μεθικός καὶ οὐτως, ὡς εἰτε.

§ 3. 2. Όν οὔγεεκ.) Τὸ Οὔγεεκ σημαίνει τὸ οὖν ἔνεκκα περιττὸν ἀρχ τὸ Όν ἀν εἴη· ἀλλ' οὐ μέν τοι τὸ δὲ οὔγεεκ κατ' ἔθος ἀντὶ τὸ ἔνεκκα λαμβάνεται· δὲ νοῦς· Διάγονη τὰ εἰργμένα λέγω διτε πρέπει ἐκάστη, δοτις ἀγαθὸς βούλεται τῇ πατρίδῃ γενέσθαι, καλῶς χρώμενος αὐτῇ, ἵνα ἀποπέμψῃ πᾶν πάθος καὶ νόσημα τῆς ἔχουσαν ψυχῆς. — 3. ἀποικουομεῖσθαι) κατ' ἄλλους ἀποκοδομεῖσθαι: — 4. Αύτὸν τελ.) Γνὲ αὐτὸς ἐκτελῇ ἐντελῶς τὰ τοῦ νόμου, καὶ ἐναντιῶται, εἴτε αὐτοὺς παραδοίνη τὴν νεώτερή. Σημείωται δὲ διτε διασύρει Λουκιανὸς τὸ Νεωχμεῖν ἐν τῷ Δεξιφράνει. — 5. Δι' ἀτιμίας ἄγ.) πέριφραστικῶς ἀντὶ ἀτιμαζόμενοι. Σημείωσαι δὲ διτε περὶ τῶν καλῶν κειμένων νόμων ὁ λόγος ἐνταῦθα· καὶ γάρ εἴτε κακοῖς ἔχει, ὡς

Β. ΕΚ ΤΟΥ ΠΩΣ ΠΑΤΡΙΔΙ ΧΡΗΣΤΕΟΝ, § 3-4. 7

μεν τῶν παλαιῶν. Ὅθεν καὶ τῶν ψηφισμάτων, καὶ τῆς παραθέρμου ταύτης κκινουργίας εἰρκτέον τοὺς αὐθαδέστερους ἐπὶ τοῦτον ιόντας.⁶ Αποδέχομαι δ' οὖν ἔγωγε, καὶ τὸν τῶν Λοκρῶν νομοθέτην Ζάλευκον, ὃς ἐγομοθέτησε τὸν καινὸν εἰσοίσοντα νόμον, βρόχου παρακειμένου τῷ τραχήλῳ τοῦτο ποιεῖν, ὡς ἀκαρής οἴχοιτο πνιγεῖς, εἰ μὴ μάλα⁷ σφόδρα λυσιτελῶς τῷ καινῷ παραδιατάττοιτο τὴν ἔξ αρχῆς τῆς πολιτείας κατάστασιν.

§ 4. Οὐδὲν δὲ τούτον τῶν νόμων καὶ τὰ ἔθη φυλακτέον τά γε ὄντως πάτρια, καὶ τάχα που² πρεσβύτερα καὶ τῶν νόμων αὐτῶν. Εἰ τὰ δὲ χθιζά³ ταῦτα καὶ προϊζά τὰ νῦν εἰς ἀπασχν εἰσηγμένα πόλιν, οὔτε πάτριον ἥγητέον, καὶ τάχα⁴ οὐδὲ⁴ ἔθη τὰ σύνολον. Εἶτα τὸ μὲν⁵ ἔθος σύγραφά τις εἴναι βούλεται νόμος, καλὸν ἐπιγεγραμμένος νομοθέτην τὴν τῶν χρωμένων ἀπάντων εὑαρέστησιν, ἵσως δέ που καὶ τοῖς φύσει δικχιοις ἐγγὺς βάλλων.

Γ'. Ἐκ τοῦ πῶς χρηστέον γονεῖσι.

§ 1. Μετά τὸν περὶ θεῶν καὶ πατρίδος λόγον, τίνος μᾶλλον ἀν προσώπου μνησθείη τις πρῶτον, ἡ γονέων; Ὅθεν λεκτέον περὶ τούτων. Τοὺς δὲ δευτέρους καὶ ἐπιγείους τινὰς θεοὺς εἰπὼν, οὐχ ἀμάρτοι τις, ἔνεκά γε τῆς ἐγγύτητος, εἰ θέμις εἰπεῖν, καὶ θεῶν ἥμιν τιμιωτέρους. Προλαβεῖν δὲ ἀναγκαῖον ἐστιν, ὡς μόνον μέτρου τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐχαριστίας ἡ διηνεκής καὶ ἀνένδοτος προθυμία πρὸς τὸ ἀμείδεσθαι τὰς εὐεργεστίας αὐτῶν. Ἐπεὶ τε γάρ² πολὺ καταδεέστερα, καν πάνυ πολλὰ πράξωμεν ὑπέρ αὐτῶν. Άλλ' ὅμως³ κινδυνεύει καὶ ταῦτ' ἐκείνων ἔργα τυγχάνειν, ὅτι καὶ ἡμᾶς τοὺς ταῦτα πράττοντας ἐκεῖνοι πεπούκκασιν. Ωσπερ οὖν τὰ ὑπὸ Φειδίου καὶ τῶν ἄλλων τεχνιτῶν ἀπεργασθέντα, εἴπερ καὶ αὐτὰ ἔτερά τινα κα-

ἐν Καρχηδόνι τὸ ἀνθρωποκτονεῖν, καὶ τὸ Σκύθαις τὸ ἐσθίειν τοὺς γονεῖς· καὶ τὰ τοιαῦτα· εἴ τις ἄλλος κοινότερος νόμος φιλανθρωπότερος καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ κοινωνίᾳ ὡρελιμώτερος, ἐκεῖνος, ἀγαθῇ τύχῃ, προσαγέσθω τῇ πόλει· καὶ οὐδὲ δὲ ὅμικὲς καὶ ἀπάνθρωπα ἔδη, ὅμοιως εἰς τὸ φιλανθρωπότερον, καὶ ὡρελιμώτερον τοῦ κοινῆ καὶ τοῦ ἴδια μεταποιηθέντα παραδεχέσθωσαν. — 6. Αὐθαδές. ἐπὶ τοῦτον¹) πολλοὶ γάρ δι' ἀμαθίαν, καὶ μοχθηράν γυνώμην, ἀξιώματα ἔχοντες τὸ ἀεὶ ταράττειν τὰ κοινὰ, ἐλευθερίας τυχότες, ψηφισμάτα ξένα, καὶ γεωτερεσμοὺς εἰσάγειν βωύλονται· τοιούτους δὴ κατείρχτεον τῶν τοιούτων.—7. Εἰμὴ μάλ.) Τὸ Εἰμὴ ἀντὶ τοῦ "Οτι μὴ οἴου· πλὴν δὲν σφόδρα λυσιτελῶς ζ τλ. τότε

γάρ καὶ παραλλαγῆναι καλὸν τοὺς νόμους. § 4. 2. Καὶ τάχα που.) Ἐκ γάρ ἔθιμων τινῶν πάντως οἱ νόμοι συνέστησαν. — 3. χθιζά) κατ' ἄλλους, Τὰ δὲ χθιζά. — 4. Καὶ τάχα οὐδὲ.) Ἰσως δὲ οὐδὲ δὲλως εἰσὶν ἔθη· ἀλλ' ἐφεύρεταις ἀνθρώπων πονηρῶν.—5. Εἶτα τὸ μέν.) Μάλιστα δὲ τὸ ἔθος· δὲ δέ τοι Μένι βεβαιωτικὸς ἀνευ ἀνταποδοτικοῦ Δέ· τὸ γάρ ἵστως δέπου συνέχειαν λόγου ἔχει, οὐκ ἀνταποδοτικός εῖτοι Μέν.

Γ'. § 1. 2. Ἐπεὶ τέ γάρ.) Οπόσα καὶ ἀν πράξωμεν εἰς τὴν γονέων εὐχαριστίαν, ἡ εὐχαριστία αὐτῇ ἔσται παρὰ πολὺ καταδεεστέρα τῆς, ἢν πρὸς αὐτοὺς διφεύλομεν· καλλιού σύμως⁴ ἔσται γάρ. — 3. Ἀλλ' ὅμως.) Πρὸς τούτοις ἔχει ἀκριβῶς παρατηρήσωμεν, ὅτα καὶ ἀν ποιήσωμεν ἡμεῖς ἐκείνους διτί γέργα.

τεσκεύαζεν, οὐκ ἀν ὠκνήσαμεν καὶ τοῦτα τῶν τεχνιτῶν ἔργα φάσκειν· οὗτως εἰκότως καὶ τὰ ὑψηλῶν δρώμενα, λέγομεν ἀν εἴναι τῶν γονέων ἡμῶν ἔργα, διὸ οὐς καὶ ἡμεῖς γεγόναμεν.

2. Πρὸς οὖν τὴν εὐμαρῆ² τῶν ἐπ' αὐτοὺς καθηκόντων αἵρεσιν,
κερχλοιώδη τινὰ χρὴ προσαλλομένους λόγου, τοῦτον ἐν προχείρῳ
διηγεῖται ἔχειν· ὡς οἱ γονεῖς θεῶν ἡμῖν εἰκόνες, καὶ νή Διαθεοὶ ἐφέστιοι καὶ
εὐεργέται, καὶ συγγενεῖς, δακνεῖται τε, καὶ κύριοι, καὶ φίλοι βεβαιώτατοι;³
Θεῶν τε γάρ εἰκόνες βεβαιώταται, καὶ ὑπὲρ τὰς τῶν τεχνῶν δυνάμεις,
καθειργμένης⁴ τῆς ἐμφερείας. Θεοί τε γάρ ἐσιοῦχοι, καὶ συνδίκιτοι ἡμῖν.
Ἐπὶ τι δὲ εὐεργέται μέγιστοι, καὶ παρεσχημένοι τὰ μέγιστα, καὶ μὲ
Δι' οὐχὶ μόνον ἀείχομεν, ἀλλὰ καὶ ὅπόσα παρέχειν ἔχουλιθησαν,
ἄτε καὶ εὔξαιντο.⁵ Πρὸς δὲ τούτοις, συγγενεῖς ἔγγιστα, καὶ
τῇ πρὸς ἑτέρους αἴτιοι συγγενεῖχ. Δικαιεῖται⁶ δὲ τῶν τιμιωτά-
των, μόνακα πατιτοῦντες, ὃν καὶ ἡ ἀπόδοσις πάλιν ἐστὶν ἡμῶν
εὐεργεστική. Τι γάρ τηλικοῦτον παιδὶ κέρδος, πηλίκου ἐστὶ τὸ πρὸς
τοὺς γειναμένους εὐτεθέες καὶ εὐχάριστον; Κύριοι γε μὴν δικαιώ-
τατοι. Τίνος γάρ κτῆμα μᾶλλον εἴη μεν ἡ ἐκείνων, δι' οὓς ἐσμέν;
Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ φίλοι καὶ παραστάται διηγεῖταις καὶ αὐτόκλη-
τοι, παντὸς καιροῦ, καὶ πάσης περιστάσεως ἐπίκουροι.

¶ 3. Επεὶ δὲ τῶν² προκατηριθμημένων ἀπάντων τὸ ἔξιχώτατὸν
τὸν σύνομα γονεὺς, καθὼς Θεοὺς αὐτοὺς ἀπεκαλοῦμεν, τῇ τοιᾶδε ἐ-
πινοίᾳ, προσθετέου ἑτερου· καὶ νομιστέον ἐσαυτοὺς, καθάπερ ἐν ιε-
ρῷ τῇ οἰκίᾳ ζακόρους τινὰς καὶ ἵερέας, ὑπ' αὐτῆς κεχειροτονημένους
καὶ καθιερωμένους τῆς φύσεως ἐγκεχειρίσθαι³ τὴν τῶν γονέων Θε-
ραπείαν. Οθεν καὶ διελόντας τῆς ἐπιμελείας, τὸ μὲν εἰς σῶμα, τὸ
δὲ εἰς ψυχὴν, καθ' ἐκάτερου αὐτῶν μεθ' ἐκάστης προσθυμίας, πεί-
θεσθαι τε τῷ λόγῳ τὶ βουλόμενοι, τὸ καθῆκον ἐκπληρώσαμεν.

§ 4. Τοῦ μὲν οὖν σώματος εἶναι βορχὺς ὁ λόγος, εἰ καὶ ἀντηγνωκίας. Προνοήσουμε γάρ τριφῆς αὐτῶν ἐλευθερίου, καὶ πρὸς τὴν

§ 2, 2. Πόδες οὖν τὴν εὔμαρτον γιγνώσκωμεν τὰ πρὸς τοὺς γονέας καθήκοντα, ἀνάγκη χερχαλαιῶδη τινὰ λόγου προχείρως καὶ διηγεκῶς ἐν νῷ ἔχειν προβαλλομένους. — 3. Θεῶν . . . Βεβαίωτατ) "Ως ἐκ τῶν αὐτῶν ἔργων καὶ τοὺς θεοὺς ἀναγκάζομέν τε καὶ ἀνατυποῦμεν ἐν διπνοῇ· ὥστε τοιαύτας εἰκόνας οὕτω τοῖς θεοῖς παρεμφερεῖς οὐδεμίᾳ ἀντέχοντα κατασκευάσαι δυνηθεῖν. — 4. καθειργ.) κατ' ἄλλους καθειργμέναι. — 5 "Ατε καὶ εὑξαντ.) Εὐκτοιῶς ἐξηνέγχη· ἦτοι διὲ τὴν εὐχὴν ἡ διέκ τὸ ἀνθεῖον πάντα γέρο, ἵστα ἔχομεν, οἱ γονεῖς πατέρες γε, τοι δὲ προεθυμαντο

τὴν δόσιν, οὐκ ἡδύγαντο δέ· καὶ περὶ τῶν
εὐχηνταί, ἵνα ἐν ἑξει γενώμεθα — 6.
Δανεισταὶ καὶ τὸ λ.) Τὸ γέροντες τιμιώτατουν
πάντων τὴν ζωὴν παρέχοντες ἡμῖν, οὐδὲν
ἄλλο ἢ τὸ εὐτελές καὶ εὐχάριστον ἀπαι-
τοῦσι περὶ ἡμῶν, ὃ ἀποδοθὲν πρὸς γο-
νεῖς· χέρδος ἡμῶν ἔστιν, ἀρετὴν κτητι-
μένων· κάντευθεν τῶν γονέων καὶ τοῦτο
πρὸς ἡμᾶς εὐεργετία.

§ 3.2. Ἐπει δὲ τῶν) κατ' ἄλλους. Ἐπὶ δὲ
τῶν.—3. Εγκεχειρ.) "Ωσπέος οἱ ἵερεις εὐε-
χείρισθησαν ἐν Ἱερῷ τὴν △ θεῶν θερα-
πειαν, οὗτοι καὶ πατέρες ἐν οἰκίαις τὴν τῶν
γονέων οῖχασκεν τοις δὲ τοῖς αὐτοῖς ὅντων.

ἀσθένειαν τοῦ γήρως ἡρμοσμένης. "Ετι δὲ κοίτης καὶ ὑπνου, ἀλείμ-
ματός τε καὶ λουτροῦ, καὶ ἐσθῆτος, καὶ ἀπαξαπλῶς τῶν ἔνεκα
τοῦ σώματος ἀναγγαίων· ως κατὰ μηδὲν τούτων ἐνδείχει ποτὲ πει-
ραθεῖεν, μιμούμενοι τὴν αὐτῶν ἐκείνων περὶ τὴν τίμετέραν ἀνα-
τροφήν, ὅτ' ἡμεν νεογνοί, κηδεμονίαν· ὥστε προσονομάζειν ἔχυτούς,
καὶ μαντικόν τι² προσφέρεσθαι θεραπείαν κάξευρίσκειν, εἴπερ αὐ-
τοὶ μὴ λέγοιεν πρὸς τίνα μάλιστα ῥέπουσιν αὐτοῖς αἱ προθυμίαι
τῶν τῷ σύμματι προσαγορένων. Πολλὰ γάρ αὖ κάκεῖνοι περὶ ἡ-
μῶν ἐμαντεύσαντο· πολλάκις ἀνάρθροις ἔτι· καὶ κλαυθμώδεσι φωναῖς,
ὅτι μὲν δεόμεθα τινῶν σημηνάντων· τινὰ δὲ ἔστιν ὃν δεόμεθα δια-
σαφῆσαι μὴ δυνθέντων. Καν εἰ³ ἡμῖν καὶ αὐτῶν τούτων τῶν κα-
θηγεγονότων διδάσκαλοι γεγόνασιν, ὃν ἄξιοι τυγχάνειν εἰσὶ παρ' ἡ-
μῶν· ταῦθ' ἡμᾶς διὸ τοῦ προπαρασχεῖν ἡμῖν διδάξαντες.

**§ 5. Ταῖς δὲ φυχαῖς αὐτῶν παρασχετέον, πρῶτον μὲν τὴν εὐ-
θυμίαν, οἱ μάλιστα γένοιτ' ᾧν ἐκ τοῦ συναναστρέψθαι νύκτωρ τε
καὶ μεθ' ἡμέραν αὐτοῖς, εἰμήν τι καλύοι, συμπεριπατοῦντας, συ-
ναλειφομένους, συνδικιτωμένους. Καθάπερ γάρ τοῖς μακράν στελ-
λομένοις ἀποδημίαιν πρὸς εὐθυμίαν εἰσιν, ἐν τρόπῳ γινόμεναι πρ-
πομπίας,² τῶν οἰκειοτάτων τε καὶ φιλτάτων συναναστροφαῖ. Τὸν
αὐτὸν τρόπον καὶ τοῖς γονεῦσι νενεκόσιν ἥδη πρὸς τὴν ἄφοδον,
ἐν ταῖς μάλιστα³ κεχαρισμέναι καὶ προσφιλεῖς εἰσιν αἱ τῶν τέ-
κνων προσεδρίαι. Καὶ μέντοι⁴ καν εἴ τι πουδὲ γένοιτο παραμαρτά-
νουτας (όποια δὴ πολλὰ φιλεῖ γενέσθαι περὶ τοὺς πλείους, καὶ ιδιω-
τικώτερον ἡγμένους) ἐπαναρθωτέον μὲν, ἀλλ' οὐ μετ' ἐπιπλήξεως μὰ
Δία, καθάπερ ἔθος πρὸς τοὺς ἐλάττους ἡ ἵσους ποιεῖν. Ἀλλ' ὡς
μετὰ παρακλήσεως,⁵ καὶ οὐχ ὡς δι' ἀμαθείαν ἀμάρτανούτας, ἀλλ'
ὡς παρορῶντας τῷ μὴ ἐφεστακέναι⁶ πάντως δὲ ἀν ιδίαντας εἴπερ**

§ 4, 2. Μαντικὸν τι.) Ἀντὶ μαντι-
κώτερον προμαντεύειν γάρ χοὴ καὶ ἔξ-
ευρόσκειν, εἴ τινος δέονται οἱ γονεῖς παρ'
ἡμῶν· καὶ οὐ βούλονται εἰπεῖν· τοῦτο
γάρ κάκεῖνοι ἐποίουν, δτε ἡμεν νεογνοί,
σημαίνοντες μὲν ὅτι δεόμεθα τινος τοῖς
κλαθμοῖς, μὴ δυνάμενοι δὲ ἔξηγήσασθαι
πρὸς αὐτοὺς, ὃν δεόμεθα. — 3. Καν εἰ¹)
Οὐ μὲν Καν, μειωτικός· ὁ δὲ νοῦς Καν
διὰ τοῦτο δεῖ προμαντεύειν, ἐπειδὴ γε-
γόνασι διδάσκαλοι τῶν καθηκόντων, δι-
δάξαντες ἡμᾶς διὰ τὸ προπαρασχεῖν ταῦ-
τα, ὃν ἄξιοι καὶ τλ.

§ 5, 2. Ἐν τρόπῳ προπομπ.) Ὅταν
αἱ συναναστροφαὶ γίνονται αὐται ἐν εἴ-
δει προπομπῇ, δικαῖος ἡμᾶς λέγεται Ἐκ-
προβοδισμός. — 3. Ἐν ταῖς μάλιστα.) Συ-

νῆθης ἡ ἔκφρασις· οὗτοι γάρ καὶ λου-
κίανδες ἐν Ἐνυπν. β'. ἐν τοῖς μάλιστα,
φησίν, εὐδόκιμος· ἀντὶ εὐδοκεμώτατος,
ῶσπερ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ κεχαρισμενό-
σταται, καὶ προσφιλέσταται. — 4. Καὶ
μέντοι.) Πρὸς δὲ τούτοις. — 5. Καν εἴ-
τι που.) Καὶ ἀν κατά τι συμβῇ, ἵνα πα-
ραμάστωσι τι. — 6. Ἀλλ' ὡς μετὰ παρα-
κλήσ.) Τὸ Ως τροπολογικὸν, ἡ κολαστικὸν,
οἶουν. Ἀλλὰ τρόπον τινὰ μετὰ παρακλή-
σεως. — 7. Ἀλλ' ὡς παρορῶντας τῷ μὴ
ἐφεστ.) Ἐπὶ τῷ μὴ ἐφεστακέναι· Ἐνυεῖ-
ται δηλ. ἡ Ἐπὶ· ὅδε νοῦς. Οὐχ ὄντι ἡγμένου
τὸ τοιοῦτον ἀμάρτυρικα ἐποιεῖσαν, ἀλλὰ
πασεῖδον αὐτὸ, μὴ ἐπιστρέφειν τὸν νοῦν.
καὶ γάρ εἰ προσέσχον τὸν νοῦν, εἶδον ὃν
πάντως τὸ ἀμάρτημα.

έφεστησαν. Ἀνικροῖ γάρ τοις τηλίκοις, καὶ μάλιστα εκτενώς νουθετήσεις. Ἀνχυκαίσ δὲ μετὰ παρακλήσεως καὶ τινος φιλοτεκνίκης ίασις τῶν παρορωμένων.

§ 6. Φέρει δὲ ἐπὶ τὴν εὐθυμίαν αὐτοῖς καὶ τὸ τῶν νοητικωτέρων εἶναι δοκούντων ὑπὲρ αἰτημάτων² ἀπεισθαι ποτὲ τοὺς παιδας, ὅστε καὶ πόδας ὑπονίψῃ, καὶ οἰλίγην στορέσαι, καὶ παραχτῆναι διακονουμένους.³ Εὐφραίνοιντο γάρ οὐκ ὀλίγως παρὰ τῷ φιλτάτῳ χειρῶν τὰς ἀνχυκαίες ὑπηρεσίας λαμβάνοντες, καὶ διακόνοις χρώμενοι τοῖς σφετέροις⁴ ἔργοις. Μάλιστα δ' ἀν εἴη γονεῖσι κεχαρισμένον καὶ τὸ φρίνεσθαι τιμῶντας τοὺς παιδας, οὓς ἀν ἔκεινοι στέργωσι, καὶ περὶ πολλοῦ ποιῶνται.⁵ Διὸ συγγενεῖς αὐτῶν στεργτέου, καὶ ἐπιμελεῖς ἀξιωτέου, φίλους Τ' ὡσαύτως, καὶ θῆτα καὶ ἐκάστους τοὺς ἐκείνοις κεχαρισμένους. Άφ' ἣς ἀφορμῆς⁶ εὑρεσις ἡμῖν ὑπογράψεται, καὶ ἐτέρων πλειόνων καθηκούντων οὐ συμχρῶν, οὐδὲ τῶν τυχόντων. Επεὶ γάρ χάρις ἐστὶ γονεῖσιν ἡ εἰς τοὺς στεργομένους ὑπ' αὐτῶν κηδεμονία, μάλιστα δ' ἔχουσι⁷ πρὸς ἡμᾶς οὗτως, δῆλον ὡς οὐ τοῦ τυχόντος⁸ ἀν αὐτοῖς χαριζόμεθα προνοοῦντες αὐτῶν.

Δ'. Ἐκ τοῦ Περὶ Φιλαδελφίας.

§ 1. Πρώτη μὲν οὖν ὑπερθήκη μάλιστα σχρῆς, ἐπιεικῶς τε εὔπορος πρὸς δὲ καὶ κοινή. Κατὰ πχντὸς μὲν γάρ εἰπεῖν προσώπου ὑγῆς ὁ λόγος, ὡς σαρῆς. Παντὶ οὖν χρήση,² ἐκ τε τοῦ σαυτὸν μὲν ἐκείνον, ἐκείνου δὲ σαυτὸν ὑποθέσθαι. Καὶ γάρ οἰκέτη χρῶτ' ἀν τις οὐκέτως, ἐνθυμηθεῖς πῶς ἀν τοιςαν ἐκείνον αὐτῷ προσφέρεσθαι, εἴπερ ἐκείνος μὲν ἦν δεσπότης, αὐτὸς δὲ δοῦλος. Ο δ' ὄμοιος λόγος καὶ γονεῖσι περὶ τέκνων καὶ παισὶ περὶ τῶν γειναμένων καὶ συνόλως³ πᾶσι περὶ πάντων. Εξαιρέτως δ' ἐστὶν εὔπορος ἡ παραχίνεσις κατὰ τὰ τῶν ἀδελφῶν τρόπου.⁴ Επειδὴ περ οὐδὲν δεῖ προϋ-

§ 6, 2. Δοκούντων ὑπὲρ αἰτημάτων) κατ' ἄλλους, δουλειωτέρων ὑπηρετημάτων. — 3. Διακονουμ.). Τοὺς παιδας. — 4. Σφετέροις.) Τοῖς ἔκυτῶν ἔργοις. Δέδεικται γάρ ἔργα τῶν γονέων εἶναι τοὺς παιδας. — 5. Περὶ πολλοῦ ποιῶντ.) Φράσις Ἑλληνισμοῦ ἀντὶ, προτιμῶτε. — 6. Άφ' ἣς ἀφορμ.) Ἐκ τῆς εἰρημένης ταύτης ἀφορμῆς ἔχοντος χρεῖται καὶ ὑπερβαίνεται ἡμῖν εὔρεσις καὶ ἐτέρων· τοῦτ' ἔττιν ἐκ ταύτης τῆς ἀφορμῆς καὶ ἄλλα ἔρευρίσκομεν πλειόνα μεγάλα καὶ ἀνχυκέντη καθήκοντα πρὸς τοὺς γονεῖς. — 7. Μάλιστα δ' ἔχουσι) Ή σύνταξις ἔχει οὕτω. Δῆλος δὲ ὡς οὐ τὰ τυχόντα χαριζόμεθα καὶ

αὐτοῖς τοῖς γονεῦσι, καὶ μάλιστα, ὅπότε οὗτος; εὐνοϊκῶς ὥηλ. πρὸς ἡμᾶςδιάκεινται· ἐὰν ἔχωμεν πρόνοιαν ἡμῶν αὐτῶν. — 8. Τοῦ τυχόντος) κατ' ἄλλους Τὰ τυχόντα.

Δ'. § 1, 2. Παντὶ οὖν χρήση.) Ἀνθρώπῳ δηλ. ὅποιασδηποτοῦν καταστάσεως ὄντες ὁ νοῦς. Παντὶ ἀνθρώπῳ χρήση οὕτως, ὑποθέμενος ὅτι οὐ μὲν εἰ ἐκείνος, ἐκείνος δὲ οὐ. — 3. Καὶ συνόλως.) Οὗτος ὀλόγος ἐν πᾶσι χρατεῖ περὶ πάντὸς ὑποκειμένου· καὶ ἔστιν, δὲ πᾶς τις μάλιστα ἐν μυχοῖς καρδίας γράψασθαι ὀφείλει. — 4. Κατὰ τὸν τῶν ἀδελ. τρόπον καὶ κατάστασιν τῶν ἀδελφῶν ἐστὶν ἀρμοδιωτάτη ἡ παραχίνεσις αὗτη. —

ποθέσθαι τὸν σκεπτόμενον, πῶς ἀδελφῷ χρηστέον. Λαβεῖν δὲ ἐξ ἑτοίμου παρὰ τῆς φύσεως τοῦ προσώπου ταυτότητα.⁵ Καὶ δῆτα καὶ πρῶτος αὐτος εἰρήσθω λόγος. Ως τοῦτον χρὴ προσφέρεσθαι τὸν τρόπον ἀδελφῷ, οὐ περ ἄν τις ἐκεῖνον ἀξιώστειν ἀν⁶ ἔχωτῷ.

§ 2. Νὴ Δία, φήσει τις ἀλλ' ἐγὼ μὲν εἰμὶ μέτριος καὶ ἐπιεικής· ὁ δὲ ἀδελφός, σκαΪός, καὶ μυστικίλητος. Οὐκ ὅρθως δέ ἐρει. Πρῶτον μὲν ἵσως, οὐ δὲ ἀληθεύσει. Ικανὴ γάρ ἡ φιλαυτία, τὰ μὲν ίδια μεγαλοποτῆσαι καὶ ἀποκυδάναι⁷ τὰ δέ τῶν ἄλλων κατασμικρύναι καὶ διαφανισθαι. Πολλὰ γοῦν⁸ διὰ ταύτην οἱ κακίους σφᾶς αὐτοὺς προκρίνουσι τῶν κατὰ πολὺ βελτιώνων. Ἐπειτα καν⁹ δηντῶς τοιοῦτος ἡ ἀδελφός, ἀλλὰ σύ γε φαίνῃ ἀν ἀμείνων εὔρεῖντι, καὶ νίκησον αὐτοῦ τὴν ἀγριότητα τοῖς εὐποιήσαις. Ἐπείτοι γε¹⁰ οὐδὲ πολλὴ χάρις τοῖς εὐγνώμοσι προσενεγκθῆναι μετρίως ἀλλ' ἀνδρὸς ἔργον, καὶ πολλῆς ἀξιού ὑποδοχῆς, τὸν ἀδέλτερον καὶ σκαΪόν, πραχθῆναι, τοῖς ἐξ αὐτὸν πραττομένοις.¹¹ Καὶ γάρ οὐδὲν πάμπαν¹² ἐπ' ἀδύνατον ἡ παράκλησις. Ἀλλ' ἔνεστι γάρ¹³ καν τοῖς ἀτοπώτατα δικαιειμένοις σπέρματα μεταβολῆς τῆς ἐπὶ τὸ κρείττον, τιμῆς δὲ καὶ ἀγαπήσεως τῶν εὐεργετησάντων. Οὐ γάρ δὴ ζῶα μὲν ἄγρια καὶ φύσει πρὸς τὸ γένος ἡμῶν ἐκπεπολεμωμένα, πρὸς βίου ἀχθεύτα καὶ τὴν πρώτην¹⁴ κατατχεθέντα δεσμοῖς ἡ γαλεόγρατις, χρόνοις ὑστερού τιθασσά γίνεται καθημερούμενα ποιαῖς τημελείχις, καὶ τῇ καθ' ἡμέραν τροφῇ. Οὐχ ὅπως δὲ ἀνθρώπος ἀδελφός, ἀλλὰ καν μηδὲν προσήκοι τύχοι, οὗτο παντὶ μᾶλλον ἐπιμελεῖσις ἀξιούμενος, μεταβάλλει πρὸς τὸ ἡμερώτερον, καν ὑπερβολὴν¹⁵ μὴ ἀπολίπῃ σκαιότητος. Μιμητέον ἐπὶ παντὸς μὲν ἀνθρώπου πολὺ δὲ διαφερόντως ἐπ' ἀδελφῷ, τὸ τοῦ Σωκράτους. Εκεῖνος γάρ πρὸς τὸν εἰπόντα· Ἀποθανοῦμαι, εἰ μή σε τιμωρησαίμην, ἔφη· Ἀποθανοῦμαι,¹⁶ εἰ μή σε φίλου ποιήσω. Ἀλλὰ γάρ ταῦτα μὲν ταῦτη.

5. Ταυτότητα.) Βούλεται δὲ ὁ λόγος τὸν ἀδελφὸν εἶναι ἄλλον αὐτόν.—6. Ὁντερ ἄν τις . . . ἀξιώσειν ἄν.) Διπλασιάζεται ὁ Αὐτοτεκνῶς καὶ ἐν ἄλλοις ἔστιν εὑρεῖν.

§ 2, 2. Ἀποκυδάνι.) Ἀποκυδαίνω τὸ Μεγαλύνω, καὶ σεμνύνω.—3. Ποιλάχοιν) κατ' ἄλλους Πολλοὶ γοῦν.—4. Κἄν.) Υποθετικός· ὡσανεὶ ἔλεγε. Καὶ ἐάν ὑποτίθῃ δὲ ὁ ἀδελφός ἔστι τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ τλ.—5. Ἐπείτοι γε.) Καὶ γάρ.—6. Τοῖς εἰς αὐτὸν πραττ.) Διὰ τοῦ τρόπου, φῆχται πρὸς αὐτόν ἐπεικῶς δηλονότει καὶ μετ' εὐποιήκις πρὸς αὐτὸν ἔχων, καὶ χρωμένος αὐτῷ οὐτως.—7. Καὶ γάρ οὐδὲν πάμπ.) Η προτροπή καὶ παροχή· ετις ἐπὶ τὰ βελτίω οὐκ ἔσται παντάπασιν ἀναγεῖλης, καὶ εἰς ἀδύνατον γινομένη. Η

σύνταξις. Ἡ παράκλησις οὐκ ἔστι γινομένη οὐδὲν πάμπαν (παντάπασιν) ἐπ' ἀδύνατον.—8. Ἀλλ' ἔνεστι γάρ.) Ὁ Γάρ παρέλκει. Ο δὲ νοῦς. Καὶ οἱ κάλιστοι ἔχουσι τι ἐνδόμυχον εἰς τὸ μεταβάλλεσθαι ἐπὶ τὸ κρείττον. Καὶ εὐγνωμονεῖν πρὸς τοὺς εὐεργέτας.—9. Τὴν πούτην.) Ἐλλείπει ἡ Κατά· καὶ Ἡμέραν, ἡ Ωραν, ἡ Στιγμήν ἢ τι παραπλήσιον. Εν' ἧ· κατὰ τὴν πρώτην στιγμὴν κατασχεθέντα· καὶ τλ.—10. Καν ὑπερβολ.) Καὶ ἐάν ὑποτίθῃ δὲ πᾶσαν ἔχει ἐν ἐχετῷ ὑπερβολὴν σκαιότυτος.—11. Ἀποθανοῦμ.) Πλούταρχος δὲ ἐν τῷ περὶ Φιλαδελφίας οὐ Σωκράτην φησίν εἶναι τὸν ταῦθ' εἰπόντα, ἀλλ' Εὐκλείδην τὸν Σωκρατικὸν οὐτωσὶ λέγων. «Οὐτὸν Σωκρά-

§ 3. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐνθυμητέον ὅτι τρόπου² οἱ ἀδελφοὶ τὰ αὐτοῦ μέρη τυγχάνουσιν, ὡσπερ οἱ ὄμοιόρθαλμοι³ ἔμους καὶ ὀσαύτως σκέλη τε καὶ χεῖρες, καὶ τὰ λοιπά. Καὶ γάρ οὗτοι τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον, εἴτε πρὸς τὸν οἶκον ἐξετάζοντες. Ωσπερ οὖν οἱ ὄρθαλμοί, καὶ αἱ γείρες, εἴπερ ἐκαστον ιδίαν ψυχὴν καὶ νοῦν λάβοι, περιέποι ἀν τὸν λοιπὸν πάσῃ μηχανῇ διὰ τὴν εἰρημένην κοινωνίαν, τῷ μήδε αὐτῷ⁴ τὸ ἴδιον ἔργον οἴκτε εἶναι παρέχειν καλῶς δίχα τῆς τῶν ἑτέρων παρουσίας· οὔτω δὴ καὶ ἡμᾶς ἀνθρώπους γε σύνταξις, καὶ ψυχὴν ὄμολογοῦντας ἔχειν, μηδὲν παριέναι⁵ σπουδῆς, ὑπὲρ τοῦ δεύτερος προσφέρεσθαι τοῖς ἀδελφοῖς. Καὶ γάρ αὖ καὶ πλεῖον τι παρὰ τὰ μέρη⁶ συλλαμβάνειν ἀλλήλοις ἀδελφοὶ παρέχουσιν. Οἱ τε ὄρθαλμοί μὲν ὁρῶσιν ἀλλήλοις⁸ παρὰν παρέγυτα· καὶ χεῖρ συνεργάζεται παρουσίᾳ χειρὶ παρουσῇ· ἡ δὲ ἀδελφῶν σύμπραξις ἀλλήλοις πολυχρυστέρα πως ἔστι. Πρότεροι γάρ τὰ κοινὴ διαφέροντα, καὶ διεστηκότες πάμπαν μέγαρον παρέχουσιν ἀλλήλων ὄφελος, κανονιοῖς ἢ τὸ διάστημα.

§ 4. "Ολοις δὲ ἐνθυμητέον, ὃς βίος ἡμῖν κινδύνεύει μακρός τις εἴναι καὶ πολυετής πόλεμος· τοῦτο μὲν διὰ τὴν αὐτῶν τῶν πραγμάτων φύσιν, ἐγρέντων τινὲς αὐτίτακτον. Τοῦτο δὲ διὰ τὰς ἐξαιρετιδίους καὶ ἀπροσδικήτους ἐπιδρομὰς τῆς ψυχῆς· πωλὸν δὲ μάλιστα δι' αὐτὴν τὴν κοκκίνην, οὕτε βίας τινὸς ἀπεχόμενον,² οὔτε δόλου καὶ κακῶν στροφηγμάτων. "Οὐεν καλῶς ἡ φύσις, ὃς ἀν ἐφ' ἀ γεννᾷ μή³ ἀγνοῦσα, παρήγαγεν ἡμῶν ἐκαστον τρόπον τινὰ μετὰ συμμαχίας. Οὐδεὶς οὖν ἔστι μάνος, οὐδὲ ἀπὸ δρυός,⁴ οὐδὲ ἀπὸ πέτρης,

ἢ τίκτες Εὐκλείδης ἐν ταῖς σχεδίαις περινθόντος ἐστιν, ὅτι τὸν ἀκούστας ἀγνόημαν καὶ Σηριώδη τοῦ ἀδελφοῦ πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ἀπολογητοῦ, εἰ μή σε τινα μωρηταίμην ἔγιν δὲ, εἴπεν, εἰ μή σε πατέσαιμι παύσασθαι τῆς ὄργης· καὶ φρύνειν ἡμᾶς, ὡς ποδεούν ἔργασις·"

§ 3, 2. Τρόπου.) "Ο νοῦς. Οἱ ἀδελφοὶ κατὰ τινον τρόπον εἰσὶ μέρη τοῦ ἴδιου αὐτοῦ ἐκάστου· καθάπερ καὶ οἱ ἄμοι ὄρθαλμοι μέρη εἰσιν ἐμπατοῦ· πρὸς γάρ τὸν οἶκον ἐξεταζόμενοι οἱ ἀδελφοί, οὔτως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους, οὐτεποτὲ μέλη πρὸς τὸ σῶμα ἐξεταζόμενοι ἔχουσι πρὸς ἄλληλα. — 3. Οἱ ὄμοιόρθαλμοί κατ' ἄλλους οἱ ὄρθαλμοι. — 4. Τῷ μήδε αὐτῷ.) "Ενυοεῖται ἡ Ἐπὶ μετὰ δοτικῆς αἰτιολογοῦσα, οἷον· ἐπὶ τῷ μή εἴναι οὐκ εἰσὶν ἵκκυτε, ἵνα παράσχωσιν καλῶς τὸ ἴδιον ἔργον δίχα καὶ τλ. — 5. Μηδὲν παριέναι.) "Ενυοεῖται Χρή, προτίκει. — 6. Καὶ πλεῖστον τι παρὰ τὰ μ.) "Αντὶ

πλεῖστον τι τῶν μερῶν· τὸ δὲ συγκριτικὸν ἐστὶν ὅτε καὶ διὰ τῆς Ηχοῦ μετ' αἰτιατικῆς κακοῦζηλως ἄμα καὶ κακορρόνως συντάσσουσι. — 7. Οἱ τε ὄρθαλμοί οἱ αἰτιολογικοί. — 8. Ἀλλήλοις.) "Ελλείπει ἡ Σὺ, ἡ ἡ Ἐν· διέρροι νοῦς. Οἱ μὲν γάρ ὄρθαλμοι παρέντες οὖν ἀλλήλοις διώσται παρέντα πράγματα· καὶ τλ.

§ 4, 2. "Απεχόμενον) κατ' ἄλλους, "Απεχρέμενης. — 3. "Αν ἐφ' ἀ γεννᾷ μή) "Ο νοῦς. "Ἐπειδὴ τρόπον τινὰ οὐκ ἂν νοεῖται, ἐφ' διεινὰ ἡμᾶς γεννᾶται, παρήγαγε καὶ τλ. — 4. Οὐδὲ ἀπὸ δρυός) Οὐ γάρ ἐκ τούτων τοῦ γίνονται ἀνθρώποις ἀλλὰ ἐκ καὶ τλ. Τόδε ἀπὸ δρυός ἡ ἀπὸ πέτρης εἴναι παροιμία ἔστιν ἐπὶ τῶν ἀγενεαλογήτων ὅρος λ. Γαζῆ, ἐν τῷ, "Ἀπὸ δρυός ἡ ἀπὸ πέ-

ἀλλ' ἐκ γενέων, καὶ μετ' ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν, καὶ ἄλλων οἰκείων. Μέγας δέ βοηθός ὁ λόγος, καὶ τοὺς ὅθυσίους καὶ μηδὲν καθ' αὐτούς προσήκοντας ἐξιδιούμενος, ἀφθονίαν γε παρέχων συμμάχων. Διὰ τοῦτο δὲ κατὰ φύσιν ἡμῖν σπουδὴ, καὶ ὄντισοῦν προσαγαγέσθαι καὶ φιλοποιήσασθαι. Γίνεται γοῦν⁶ ἡδη τὸ πρᾶγμα, τελεωτάτη μανιῶν. Τῶν μὲν οὐδὲν ἐκ φύσεως ἔχουσι φίλτρου πρὸς ἡμᾶς ἐθέλειν συκριθῆναι, καὶ τῇ γυνώμῃ εἰς ἔροσον⁷ ἐνδέχεται πλεῖστον χέσαι τὴν οἰκείωτητα τῶν δὲ ἐξ ἑτοίμου καὶ παρ' αὐτῆς χορηγουμένων τῆς φύσεως, κατημεληκέναι βοηθῶν καπικούρων, οἵους δὴ συμβέβηκεν εἶναι τοὺς ἀδελφούς.

Ε. Ἐκ τοῦ περὶ Γάμου.

§ 1. Ἀναγκαιότατός ἐστιν, ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος· ἀπαν μὲν γάρ τοι γένος ἔφυ πρὸς κοινωνίαν. Πρώτη δὲ καὶ στοιχειωδεστάτη τῶν κοινωνῶν, ἡ κατὰ τὸν γάμον. Οὔτε γάρ πόλεις ἀν ἥσσαν, μὴ ὅντων οἰκων. Οἰκός τε ἡμιτελῆς μὲν τῷ ὄντι ὁ τοῦ σγάμου· τέλειος δὲ καὶ πλήρος, ὁ τοῦ γεγαμηκότος.

§ 2. Οὐκοῦν ἔχομεν ἐν τοῖς περὶ οἰκιῶν ἀποδεδειγμένοις,² ὃστε³ σοφῷ προπογούμενος μὲν ἐστιν, ὁ μετὰ γάμου βίος· δὸς δὲ ἀνεγνωτικός, κατὰ περίστασιν. Ωστὲ ἐπειδὴ χρὴ μὲν ἐν οἷς γε δύναμεθα μιμεῖσθαι τὸν ἔχοντα νοῦν· τούτῳ δὲ προπογούμενόν ἐστι τὸ γαμεῖν, δηλονότερον καὶ ἡμῖν ἀν εἴη καθῆκον, εἴγε μὴ τις εἴη περίστασις ἐμποδῶν. Καὶ δὴ τοῦτο μὲν πρῶτον.

§ 3. Εοικε δὲ καὶ πρὸ τοῦ σοφοῦ παρακαλεῖν ἡμᾶς ἡ καὶ αὐτὸν τὸν σοφὸν ἐπὶ τὸν γάμον ἐξοτρίνουσα φύσις· ἦτις οὐ συναγελαστικούς ἡμᾶς ἀπειργάσατο μόνου, ἀλλὰ καὶ συνδυαστικούς, μετὰ τοῦ καὶ ἐν τε, καὶ κοινὸν ἔργον ὑποθεῖναι² τῷ συνδυασμῷ· λέγω δὲ τὴν παίδων γένεσιν, καὶ βίου διεξαγωγὴν εὐσταθοῦς. Δικαία δὲ διδάσκαλος ἡ φύσις, ὅτι τῇ παρ' αὐτῆς κατασκευῇ,³ σύμφωνον τὴν ἐκλογὴν χρὴ γίγνεσθαι τῶν καθηκόντων. Ζῆ γοῦν ἔκαστον τῶν ζώων, ἐπομένως τῇ ἔκυτοῦ φυσικῇ κατασκευῇ, καὶ γή-

τρης. — 5. Διὰ τοῦτο) Ὅθεν ἔστι τις φυσικὴ σπουδὴ, ἦτις καὶ ὄντιναζοῦν· καὶ τλ. — 6. Γίνεται γοῦν) Τῷ δυτὶ δὲ τελειότατη μανία ἔστι τὸ ἐθέλειν συγκρατήσαι τοῖς μηδὲν ἐκ φύσεως καὶ τλ. — 7. Εἰς, ἔροσον.) Οἶον καὶ τῇ γυνώμῃ εἰς πλεῖστον ἐγχέσαι τὴν οἰκείωτητα, ἐφ' ὁ δηλ. ἐνδέχεται τοῦτο γενέσθαι.

Ε. § 2, 2. Ἐν τοῖς περὶ οἰκιῶν ἀποδεδειγμένοις.) Ἡ γοῦν λόγον χωρίς, περὶ οἰκιῶν συνέθετο ὁ Ἱεροκλῆς, καὶ οὐχ εὐρέθη, ἡ λέγει τὰ προειρημένα περὶ γογέων καὶ ἀδελφῶν· δοκεῖ δὲ τὸ πρῶ-

τον ὡς ἐε τῆς ἐγγοίας εἰκάσαι. ἀπεδείχθη γάρ φυσιν ἐν ἐκείνοις δτι τῷ σοφῷ προπογούμενος βίος ἐστὶν ὁ καὶ τλ. — 3. Ωστε.) Ἀντὶ τοῦ ὧς, ἀντὶ τοῦ "Οτι.

§ 3. 2. Μετὰ τοῦ καὶ ἐν . . . ὑποθεῖν.) Καὶ κοινωνικούς καὶ συνδυαστικούς ἀπειργάσατο ἡμᾶς ἡ φύσις ὑποθεῖσα ὑπὸ τὸν συνδυασμὸν τοῦτον ἐν κοινὸν ἔργον τὸν τεκνοποίειν. — 3. "Οτι τῇ παρὰ αὐτῆς κατασκευῇ.) Καθάπερ γάρ αὐτῇ κατεσκεύαστε, οὕτως ἔχει σύμφωνον τῇ κατασκευῇ καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν καθηκόντων.

Δια φυτδν ἄπαι ωσαύτως, κατὰ τὸ ἐπὶ αὐτῶν⁴ λεγόμενου ζῆν· πλὴν οὐκ ἐκλογισμῷ καὶ ἀριθμήσει τινὶ χρώμενα⁵ καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν βασινιζομένων⁶ ἐκλογαῖς. Ἀλλὰ τὰ μὲν τῇ φύσει φυτά⁷ ψιλῆ, ψυχῆς γάρ εστιν ἀμέτοχα· τὰ δὲ ζῶα φυτασίαις τε σπώσαις ἐπὶ τὰ οἰκεῖα καὶ ἔξελχυσάσαις προθυμίας. Ήμῖν δὲ γάρ φύσις ἔδωκε τὸν λόγον, τὰ τε ἄλλα πάντα, καὶ σὺν πᾶσι, μᾶλλον δὲ πρὸ πάντων, αὐτὴν κατέψύμενον⁸ τὴν φύσιν· ὅπως ὡς πρὸς τινὰ σκοπὸν, εὖ φθέγγυται καὶ ἀραρότα τεταγμένος πρὸς αὐτὴν, ἐκλεγόμενός τε τὸ σύμφωνον αὐτῇ πᾶν, καθηκόντως βιοῦντας ήμᾶς ἀπεργάζοτο.⁹

§ 4. Οθεν καὶ οὐκ ἀν ἀμάρτοις τις, ἀτελῆ φήσας οἰκίαν τὴν ἄνευ γάμου. Τῷ μὴ τε² τὸ ἄρχον ἄνευ τοῦ ἀρχομένου δύνασθαι νοηθῆναι, μήτ¹ ἄνευ τοῦ ἀρχοντος τὸν ἀρχόμενον. Οὗτος γάρ ὁ λόγος εὖ μᾶλλα μοι δοκεῖ δυσωπεῖν³ τοὺς ἡλλοτριωμένους πρὸς γάμου.

§ 5. Φημὶ τοίνυν καὶ σύμφορον εἶναι τὸν γάμον. Πρῶτον μὲν, ὅτι θεῖον ὡς ἀληθῶς φέρειν καρπὸν τὴν τῶν παίδων γένεσιν, οἱ παραστάται μὲν ήμῖν οἷον συμφυεῖς ἔτι καὶ αὐτοῖς ἐβρωμένοις,² εὐ ἀπάσαις γίγνονται πράξεσιν ἀγαθοῖς δὲ³ ἐπίκουροι, κάμνουσιν⁴ υφ' ἡλικίας, καὶ γήρᾳ πιεζομένοις, οἰκεῖοι μὲν ἐν εὐπραγίαις εὐφροσύνης κοινωνοῖς συμπαθεῖς δὲ ἐν τοῖς ἐνχυτίοις καιροῖς διάδοχοι τῶν ἀνιαρῶν. Ἐπειτα καὶ πρὸς γένεσιν τέκνων⁵ λυσιτελῆς ή μετὰ γυναικὸς συμβίωσις. Πρῶτον μὲν γάρ ἀποτετριμμένους τοῖς θυραίοις καμάτοις ὑποδέχεται θεραπευτικῶς ἀναλογιζόντους, καὶ μετ' ἐπιμελείας ἀνακτωμένη πάστη. Ἐπειτα τῶν ὄντων δυσχερῶν ἐν τῇ διανοίᾳ λήθην ἐντίθησι. Τὰ γάρ σκυθρωπά⁶ τοῦ βίου, περὶ μὲν

— 4. Κατὰ τὸ ἐπ' αὐτ.) Ζῶσι γάρ καὶ φυτικὴν τινὰ ζωὴν ἔχοντα. Λέγεται δέ τις ἐπὶ τινὸς τὸ αὐτό σημαίνει δὲ τὸ λέγεται τι ἀρμόζον τινί. — 5. Χρώμενα.) Πληνθυτικῶς ἔξηνέχθη· τὸ γάρ, ἕκαστον τῶν ζῶων καὶ τὸ φυτὸν ἀπκαν, πληνθυτικοῦ εἰτὲ σημαίνομένου. — 6. Καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν βασιν.) Καὶ τὸ ἐκλέγειν, δισκ βασάνω καὶ πείρας ἐστὶν ἐκλογῆς ἀξια. — 7. Ἀλλὰ τὰ μὲν φυτ.) Ἐννοεῖται, χρῶνται τῇ φύσει μόνη ὡς ψυχῆς ἀμέτοχα, ὡς αὐτὸς λέγει, τὰ δὲ ζῶα, φυτασίαις ἐλκούσαις ἐπὶ τὰ οἰκεῖα, καὶ προθυμίαις ἀποσπώσαις ἀπ' αὐτῶν. — 8. Κατοψόμ.)⁷ Οστις ἀκριβῆ παρατηρησιν ποιήσει πάντων τε τῶν ἄλλων καὶ αὐτῆς δὴ τῆς φύσεως. — 9. Οἴως . . . ἀπεργαζ.) πρὸς εὐκτικὸν τὸ Οἴως διὰ τὸ ἀμφιβαλλόμενόν πως τῶν ἐγομένων τὸ δὲ εὖ φθέγγυται ἄλλοι εὐφεγγότε, καὶ ἄλλοι εὑρέγκται, θέλουσι.

. § 4. 2. Τῷ μήτε.)⁸ Ἐλλείπει ή Ἐπὶ ἐπὶ τῷ μὴ δύνασθαι νοηθῆναι ηὗτοι ἐπειδή. — 3. Δυσωπεῖν) Κινεῖν εἰς δυσωπίαν καὶ αἰσχύνην τοῦ ἀγάμους εἶναι.

§ 5. 2. Ἐτικαὶ αὐτοῖς ἐρ.)⁹ Ἐν ᾧ ἔτι ἔχομεν δυνάμεις. — 3. Αγαθοῖς δὲ) κατ' ἄλλους Αγαθοὺς δέ. — 4. Κάμνουσιν.) "Οτε γέρουτές ἔσμεν καὶ ἀδύνατοι. — 5. Πρὸς γένεσιν τέκνου.) Πρὸς τῷ τῆς γένεσεως τῶν τέκνων εἶναι παρεκτικὸν, ἔχει καὶ ἄλλην ὀφέλειαν ή καὶ τλ. — 6. Τὰ γάρ σκυθρωπ.)¹⁰ Οπότε γάρ ἐνδιατρίβομεν περὶ τις τὰ σκυθρωπὰ τοῦ βίου οὐκ ἔστι πρόχειρα. Ἐπιπροσθεῖται γάρ τοῖς ἀναγκαῖοις περισπασμοῖς. ὅπότε δὲ ἀνεθῶμεν ἐκ τῶν διατριβῶν, ἐπανελθόντες οἴκαδε, καὶ σχολάζοντες, τότε τὰ ἀνταραχα καιροῦ τυχόντα, ἀγιώσιν ήμᾶς· ὅν τη γυνὴ παροῦσα παρηγοραγίνεται.

τὴν ἀγοράν, ἢ τὸ γυμνάσιον, ἢ τὸ χωρίον, ἢ καθόλου πάστης μερίμνης καὶ ἀσχολίας, καὶ περὶ τοὺς φίλους τε καὶ συνήθεις διατρίβουσιν ἡμῖν, οὐκ ἔστι πρόχειρα τοῖς ἀναγκαῖοις ἐπιπροσθούμενος περισπασμοῖς. Ανεθεῖστι δὲ ἐκ τούτων, εἰς τε τὴν οἰκίαν ἐπανελθοῦσι, καὶ οἷς συσχόλοις τὴν ψυχὴν γενομένοις, ἐμπελάζει καιρῷ χρόμενα τούτῳ τοῦ ἀνιστὸν ἡμᾶς, διὰν γε ἔρημος εὔνοιας καὶ μουῆρος ὁ βίος. Η γυνὴ δὲ παροῦσα, μεγάλη γίνεται καὶ πρὸς ταῦτα παρηγορία, πυνθανομένη τί περὶ τῶν ἐκτὸς, ἢ περὶ τῶν ἔνδον ἀναφέρεσσα καὶ συνδιασκεπτομένη, καὶ τινα διάχυσιν ἐξ ἀπλάστου προσθυμίας, καὶ εὐφροσύνην παρέχουσα.

§ 6. Καὶ μὴν οἷα μέν ἔστιν ἐν ἑορταῖς συνεπιμεληθῆναι θυσίαν καὶ ιερουργιῶν. Οἶτε δὲ ἐν ἀνδρὸς, ἀποδημίαις, εὐσταθῇ διατηρῆσαι, καὶ μὴ παντάπασιν ἀπροστάτευτον τὸν οἶκον, οἷα δοκεῖ δαιμῶν οἰκετῶν, οἷα δὲ ἐν νόσοις, οἷα δὴ παραστάτης, μακρὸς ἀνγένοιθ' ὁ λόγος πάντ' ἐπεξιών τὰ κατὰ μέρος. Αρκεῖ γάρ κεφάλαιον εἰπεῖν, ώς δεῖ μὲν ἀπασιν ἀνθρώποις πρὸς μετρίαν τοῦ βίου διεξαγωγὴν, δύον, συγγενικῆς² ἐπικουρίας, καὶ συμπαθοῦς εὔνοιας. Οὔτε δέ συμπαθέστερόν τι γυναικὸς εὔροιμεν ἀν, οὔτε τέκνων συγγενέστερον. Παρέχει δὲ ἐκάτερον ὁ γάμος. Πῶς οὖν οὐχὶ λυσιτελέστατον ἡμῖν;

§ 7. Άλλ' ἔγωγε καὶ καλὸν ἡγοῦματι τὸν μετὰ γάμου βίον. Τις γάρ ἔτερος τοιοῦτος γένοιτο ἀν οἰκίας κόσμος, οἵος ἔστιν ὁ κατὰ τὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς κοινωνίαν; Οὐ μὲν δὴ πολυτελεῖς οἴκοι; καὶ ὄρθοστρωτοί² τοῖχοι, καὶ περιστοχ τοῖς ὑπὸ τῆς ἀπειροχαθίας Θαυμαζόμενοις λίθοις διακεκοσμημένα, οὐδὲ ζωγραφία, καὶ ψαλιστοὶ μυρρίνωνες,³ οὐδὲ ἄλλο τι τῶν ἐκπληττόντων τοὺς ἡλιθεῖς, κάλλος ἔστιν οἰκίας. Άλλαζεν γάρ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, συγκαθειμαρμένων ἀλλήλοις καὶ καθιερωμένων Θεοῖς γαμηλίοις, γενεθλίοις, ἐφεστίοις, συμφωνούντων μὲν ἀλλήλοις, καὶ πάντα κοινὰ πεποιημένων, μέχρι καὶ τῶν σωμάτων, μᾶλλον δὲ καὶ αὐτῶν τῶν ψυχῶν καὶ προστασίαν μὲν ἔχόντων τὴν ἐπιβάλλουσαν τοῦ οἴκου, καὶ τῶν Θεραπόντων ἀνατροφὴν δὲ καὶ κηδεμονίαν τῶν τέκνων, ἐπιμέλειαν δέ⁴ οὔτε σύντονον, οὔτε μὴ ῥάθυμον, ἀλλ' ἐμμελῆ καὶ καθηρμοσμένην τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖων. Τι γάρ ἀν γένοιτο κρεῖσσον καὶ ἄρειον κατὰ τὸν Θαυμασιώτατον Όμηρον.⁵

§ 6. 2. Συγγν.) Ἐπεξηγηματικὸν τῷ δύον.

§ 7. 2. Ὁρθόστρωτ.) Οἱ ὄρθιας πλάκας ἐκ μαρμάρου ἔχοντες, ὡσπερεὶ ἐστρωμέναις· κατ' ἄλλους δύμας, Κλεώστωτοι. — 3. Ψαλιστοὶ μυρρίνῶν.) Τόκος μύρτοις πεφυτευμένος, κατὰ τὴν κηπευτικὴν πρωκτίαν κατεσκευασμένος μαρμάροις· ἡ γοῦν τόνδε τὸν τρόπον γε-

γραμμένοις. — 4. Ψαλίς δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ τὸ καθ' ἡμᾶς ψαλίδιον, καὶ γοῦν καὶ οἰκοδομικῆς εἶδος, ὅπερ ἐπειτα μετέπεσεν εἰς τὸ ἀψίς, θησαυρά. — 5. Ανατροφὴν δὲ, . . . ἐπιμέλειαν δέ.) ἐννοεῖται ἐν τούτοις ὅπὸ κοινοῦ τὸ προειρημένου ἔχόντων. — 5. Όμηρ.) Ο-

Ἡ δὴ ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἰκί ἔχητον

Ἄνηρ ἡδὲ γυνὴ;

§ 8. Διὸ καὶ πολλάκις ἐθκύματα, τοὺς ὡς βαρὺν ἦγου μένους τὸν μετὰ γυναικὸς βίον. Οὐ γάρ ἡ γυνὴ μὰ Δία βάρος, ἡ φορτίου ἐστί, καθάπερ οὗτοι δοκοῦσιν. Άλλ' ἡδὲ² μὲν κακὰ τῶν ἐνκυτίου κοῦφόν τι³ καὶ ράστα φέρεται θύμων, μᾶλλον δὲ καὶ τῶν ὄντως ἐπαχθῶν καὶ βαρέων καυφιστικόν. Οὐδὲ γάρ οὕτω φορτίον ἐστι τῶν ὄντων, ὥστε μὴ ράστου εἶναι συμφρονοῦσι γε ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ, καὶ κοινῇ φέρειν αὐτὸν βευλομένοις. Βαρὺ δέ ἐστιν ὡς ἀληθῶς ἀφροσύνη, καὶ δύσοιστον τοῖς αὐτὴν κεκτημένοις· ὡς δὴ καὶ τὰ φύσει κούφα γίνεται βαρέα, τὰ τε ἄλλα, καὶ γυνὴ. Τῷ δύτι γάρ, καὶ συχνοῖς δὴ τισιν ἀφόρητος ἐγένετο ὁ γάμος, ἀλλ’ οὐχὶ παρ’ ἔχυτῷ, εὐδὲ τῷ φύσει⁴ τοιάνδε τὸν μετὰ γυναικὸς εἴναι κοινωνίαν ἀλλ’ ὅταν γχωματεῖς μὴ δεῖ, μετὰ τοῦ καὶ αὐτοῖς παντάπασιν ἀπειροσίως διακεῖσθαι, καὶ ἀπαρασκεύωνται⁵ εἶχεν. πρὸς τὸ ἀγχυτόν, ὡς χρὴ τὴν ἐλευθέρων ἀγεσθαι, τὸ τηνικαῖτα συμδοχίνει χαλεπήν καὶ ἀφόρητου γίγνεσθαι τὴν κοινωνίαν ἀμέλει⁶ καὶ ταῦτη χωρεῖ τοῖς πολλοῖς ὁ γάμος. Οὐ γάρ ἐπὶ παιδῶν γένεσιν καὶ βίου κοινωνίαν ἀγονται γυναικας· ἀλλ’ οἱ μὲν διὰ προικὸς ἕγκου, οἱ δὲ δὶ’ ἐξοχὴν μορφῆς, οἱ δὲ δὶ’ ἄλλας τινὰς τοκυτοτρόπους αἰτίας, αἷς χρώμενοι κακοῖς συμβισύλλοις, οὐδὲν περὶ τῆς διαθέσεως, καὶ τοῦ ἡθους τῆς νύμφης πολυπραγμονήσαντες, ὅλεθρον αὐτὸν⁷ θύουσι τὸν γάμον, καὶ θύραις κατεστεμένχις, τύραννον ἀντὶ γυναικὸς ἐπεισάγουσιν ἔχυτοῖς, καὶ ταῦτα⁸ μηδὲ ἐφ’ ὁποσωνοῦν ἀνταρκέσαι θύμων, καὶ τὸν περὶ τῶν πρωτείων ἀμιλλαῖς ἀγωνίσασθαι. Φονερὸν οὖν, ὡς οὐ δὶ’ ἔχυτὸν, ἀλλὰ διὰ ταῦτα πολλοῖς βαρύς καὶ ἀφόρητος ὁ γάμος γίνεται. Χρὴ δ’ οὐ τὸ ἀναίτια φασιν αἰτιάσθαι οὔτ’ ἔγκλημα πραγμάτων ποιεῖσθαι⁹ τὴν αὐτῶν ἀσθένειαν, καὶ περὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. Ἐπει-

δυτ. Ζ. στίχ. 183. — 6. Νοήμασιν.) Εὑνοεῖται ἡ Ἔν τῆγου. "Οτε ἀνήρ καὶ γυνὴ ὁμοφρονεῖσι τῷτε κατὰ τὰς ἐν τῇ φυχῇ διαθέσεις, καὶ συνοικῶσιν εἰς μίαν οἰκίαν.

§ 8. 2. Ἀλλ' ἡδὲ)¹⁰ Ἡ γυνὴ δηλ. — 3. Κοῦφόν τι καὶ τλ.) Ήδὲ ἐστὶ κοῦφόν τι τὸ ἐκ τρίτου οὐδετέρως ἐξήνεκται πρὸς τὸ ἐννοούμενον πρᾶγμα· σύνθητες δὲ τοῦτο ἐν πολλοῖς. — 4. Οὐ δὲ τῷ φύσει.) Ἐλλείπει ἡ ἐπὶ τούτῳ ἔστιν ὑπότε ἀφόρητος δικεῖ ὁ γάμος· οὐχ ἀρ’ ἔχυτον, οὐδ’ ὅτι φύσει τοιοῦτος ἀλλὰ καὶ τλ. — 5. Μετὰ τοῦ καὶ αὐτ.) Ἡ γου· ὅταν μὴ ἀγωμένη, δις δεῖ γυναικας, καὶ

τίμεται ἀπειροί ἐσμεν τοῦ βίου. ἀγνοοῦν-

τες ὡς χρὴ ἀγεσθαι τὴν ἐλευθέρων γυ-
ναικῶν τότε συμβαίνει· καὶ τλ. — 6.
Α’ μέλει) Καὶ τοῦτον δηλαδὴ τὸν τρό-
πον πολλοῖς ὁ γάμος γίνεται. — 7.

“Ολεθρον αὐτῶν) Πρὸς τούτον δηλεθρον θύουσι τὸν γάμον. Ἡ δὲ σύνταξις. Θύ-
ουσι τὸν γάμον δηλεθρον ἐσόμενον αὐτῶν. — 8. Καὶ ταῦτα.) Εὑνοεῖται Ποιοῦσιν,
ἡ πράττουσι, μὴ θύμων δικτιστήναι
μηδὲ μικρὸν τούτῳ τῷ τυράννῳ, μηδὲ
ἀμιλλάσθαι αὐτῷ περὶ τοῖν πρωτείων.
— 9. Οὐτ’ ἔγκλημα ποιεῖσθ.) Ἐγκλημα
ποιεῖσθαι, φράσσεις ἔστι περιφραστική
ἀντὶ τοῦ, ἔγκαλει, κατηγορεῖν. Ὁ δὲ

τοι καὶ ἀλλγιστον ἄλλως¹⁰ πανταχόθεν μὲν ἀφορμὰς ζητεῖν φίλων, καὶ τινας προσποιεῖσθαι φίλους καὶ ἑταίρους, οἵου συμμάχους ἐσομένους πρὸς τὰ τοῦ βίου δυσχερῆ τὴν δὲ καὶ παρὰ τῆς φύσεως, καὶ παρὰ τῶν νόμων, καὶ παρὰ τῶν θεῶν διδομένην ὄντες συμμαχίαν τε καὶ βοήθειαν, τούτεστι τὴν ἐκ γυναικῶν¹¹ καὶ τέκνων, μὴ ζητεῖν τε καὶ προσποιεῖσθαι.

§ 9. Έν δὲ τῷ περὶ τοῦ γάμου² καὶ τῆς παιδοποίας τόπῳ, θετέος ἐστὶ καὶ ὁ τῆς πολυτεχνίας λόγος. Κατὰ φύσιν γάρ πως καὶ ἀκόλουθον τῷ γάμῳ τὸ πάντα, ἡ τά γε πλεῖστα³ τῶν γενομένων ἀνατρέφει. Αλλὰ ἔσικασιν οἱ πλείους ἀπειθεῖν τῇ παρανέστει, δι’ αἰτίαν οὐ μᾶλα πρεπώδη. Διὰ γάρ φιλοπλουτίχη, καὶ τὸ πάμμεγχ κακὸν ἔγεισθαι τὴν πενίαν, τοῦτο πάσχουσι. Πρῶτον μὲν δὴ λογιστέον, ὡς οὐχ ἔχοτοις μόνου παραστάτας, καὶ γηροβοσκούς, καὶ πάστης τύχης τε καὶ περιστάσεως καιωνωγοὺς γεννῶμεν, οὐδὲ ὑπέρ ἔχοτῶν μόνον ἀλλὰ καὶ ὑπέρ τῶν γονέων ἡμῶν κατὰ πολλά γε.⁴ Καὶ γάρ εὐχαριστίαν ἔχει πρὸς αὐτοὺς ἡ παιδοποία τῷ, καὶ εἴ τι⁵ πάθοιμεν ἡμεῖς πρότερον, καταλείπειν ἐκείνοις, ἀνθ’ ἡμῶν αὐτοὺς γηροβοσκούς. Καλὸν δὲ πάππος ὑπὸ σφετέρων ἐκγόνων χειρογούρενός τε, καὶ τῆς ἀλληλεπιδείξεως ἀξιούμενος. Ωστε πρῶτον μὲν εὐχάριστα πράττοιμεν ἀν εἰς γονέας τοὺς ἔσωτῶν, παῖδων ἐπιμελούμενοι γενέσεως. Εἰτα καὶ ταῖς εὐχαῖς τε καὶ σπουδαῖς τῶν ἡμᾶς γειναμένων συνεργήσαμεν. Εὔθυς γάρ ὅτε πρῶτον περὶ τὴν ἡμετέραν εἶχον γένεσιν, διανοίᾳ γρώμενοι τοῦ χύσιν αὐτῶν⁶ εἰς πλεῖστον λαβεῖν τὴν διαδοχὴν, καὶ παῖδας ἐκ παῖδων ὑπολείπεσθαι, καὶ γάμου προύνοησαν, καὶ τῆς ἡμετέρας σπορᾶς καὶ ἀνατροφῆς. Οθεν τριμοῦντες μὲν καὶ παιδοποιούμενοι πράττοιμεν ἀν, οἷον μέρη τῆς ἐκείνων εὐχῆς τὰ δὲ ἐναντία φρουρήσαντες, ἐγκόπτοιμεν ἀν αὐτῶν τῇ προσκιρέστει.

νοῦς. Μηδὲ τὴν ιδίαν ἡμῶν ἀσθένειαν πρὸς τὴν χρῆσιν τῶν πραγμάτων ποιήσωμεν ἔγκλημα τούτων· τούτ’ ἔστιν. Επειδὴ οὐκ ἐσμὲν ἀκειροι εἰς τὴν χρῆσιν τῶν πραγμάτων, διὸ τοῦτο οὐ χρὴ δυκαλεῖν τὰ πράγματα ὡς αἴτια. — 10. Άλλως) Κατ’ ἄλλας τινὰς αἰτίας ἡ ἀλλού τινὰς τρόπου. — 11. Τὴν ἐκ γυναικῶν⁷ ἀνεστιν δηλ.

§ 9. 2. Έν δὲ τῷ περὶ τοῦ γάμου⁸) Εν τούτῳ δηλαδὴ τῷ μέρει τοῦ λόγου, ζηθεὶ περὶ γάμου καὶ παιδοποίης διελλεγόμενοι, ἐνταῦθα προστεθῆναι δεῖ καὶ τὸν περὶ πολυτεχνίας λόγον. — 3. Ἡ τὰ γε πλεῖστα.) Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου δοκεῖ μὴ πάντας πάντα τρέφειν τὰ τέκνα,

Τόμ. Δ.

δεδιέτες τὴν πενίαν. Ἄλλος δὲ τοιοῦτο οὐτὰ ἐν λεποῖς ἡ ἐν τριένοις, ἡ οὐκ οἶδος δὲι ἀλλο ἐποίουν. Λακεδαιμόνιοι δὲ, δῆτα ἀσθενῆ καὶ πρὸς πόλεμον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κατὰ τὸν βίον ἀνεπιτίθεισα εἰς ποταμὸν ἐρρίπτουν. — 4. Κατὰ πολλά γε) Λίτια, ἡ συμφέροντα. — 5. Τῷ, καὶ εἴτε καὶ τλ.) Ἐπὶ τῷ ἡ ἐν τῷ καταλείπειν. — 6 Τοῦ χύσιν αὐ. Οὐ νοῦς. Τοιοῦτό τι διανοούμενοι, ὡς ἡ διαδοχὴ ἔσται ἔκχυσίς τις καὶ ἔτασις αὐτῶν ἐπὶ πλεῖστον, ὑπολειπομένων παιδῶν ἐκ παῖδων· καὶ διὰ ταῦτα καὶ συνεζεύχησαν εἰς γάμου καὶ εἰς τεκνοποίησιν τῆσκοληθησαν, καὶ τὴν παιδῶν ἀνατροφήν.

§ 10. Καὶ μὴν κινδυνεύει πᾶς ἔβελοντής, καὶ περιστάσως ὅνει, γάμου ἐκκλίνον καὶ παθόποιῶν, παραγοίας κρίνειν² τοὺς ἀ-αυτοῦ γονέας, ὡς οὐ σὺ δρθοῖς λογισμοῖς περὶ γάμου πεπρογμα-τευμένους. "Εὐθα δὴ καὶ τὸν ἀνομολογίαν φωράσειν ἂν τις εὐπετῶς. Πῶς γάρ οὐ μάχης πλῆρες εὐχρεστεῖν μὲν τῷ ζῆν³, καὶ μένειν ἐν αὐτῷ, ὡς καθηκόντως εἰς τὸν βίον ὑπὸ τῶν σπειράντων παρηγ-μένου,⁴ τὸ δ' αὐτὸν ἐτέρος γεννήσαι τῶν ἀδεκίμων ὑπολημβά-νειν; Άλλὰ γάρ πρώτων μὲν ὡς ἔφην ἐντεθυμῆσθαι χοῖ, διότι γεννῶμεν οὐχ ἔκυτοῖς μάχου,⁵ ἀλλὰ καὶ τοῖς δι' οὓς γεγόνκμεν αὐτοῖς ἔπειτα καὶ ὑπέρ φίλων τε καὶ συγγενῶν. Κεχρισμένου γάρ καὶ τούτοις ἔστι, παιδας ἐξ ἡμῶν ιδεῖν, διά τε τὴν εὔνοιαν καὶ οἰκειότητα, καὶ δὴ καὶ διὰ τὴν ἀσφάλειαν. Διορμίζεται γάρ ὑπὸ τοῦ τοιούτου τοῖς προσήκουσιν δὲ βίος, ἀνάλογον⁶ τοῖς ἐπὶ πολιτῶν ἀγκυρῶν σαλευούσαις ναυσίν. "Οθεν κατὰ τὸν φίλοσυγγενή⁸ καὶ φιλεταῖρον, ἔστιν ή περὶ γάμου καὶ τέκνα σπουδή.

§ 11. Παρακαλεῖ δὲ μάλα καὶ ή πατρὶς ἐπὶ ταῦτον.² Καὶ συε-δὸν οὐδὲ ἔκυτοῖς οὔτως ὡς τῇ πατρίδι φυτεύμεν παιδας, τῆς μεθ' ἡμᾶς προνοούμενοι τάξεως, καὶ τῷ κοινῷ παρέχοντες τοὺς διαδεξομένους ἡμᾶς. "Οθεν ὁ μὲν ιερεὺς, ἵστω τῇ πόλει τῇ ἔκυ-τοῦ ιερέας ὀφείλων· ὁ δὲ ἄρχων, ἄρχοντας· ὁ δὲ δημητρός, δημη-γόρους· καὶ ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν,³ ὁ πολίτης πολίτας. Καθάπερ οὖν χο-ρῶ μέν ἔστι κεχωρισμένη ή τῶν χορευτῶν διαμονή· στρατεύμα-τι δὲ ή τῶν στρατιωτῶν οὔτω καὶ τῇ πόλει ή τῶν πολιτῶν. Άλλ' εἰ μὲν ήν διλιγοχρόνιον τι σύστημα πόλις,⁴ οὐ τε βίος αὐτῆς κα-

§ 10. 2. Παρανοίας κρίν.) τὸ Κρίνω πρὸς γενικὴν φερόμενον ἀντὶ τοῦ, Καταδικά-ζειν καὶ Κατακρίνειν λαμβάνεται ση-μαίνει οὖν ἐνταῦθα ὅτι κατακρίνει τοὺς γονεῖς ὡς παροφρονας. — 3. Εὐχρειτεῖν μὲν τῷ ζῆν.) Ἐλλείπει ή Ἔν σημαίνει δὲ τὸ παρ' ἡμῖν, εὐχαριστεῖται εἰς τὴν ζωήν. — 4. Ως ... παρηγμ.) Τὸ Ως εἰκαστικὸν δὲ, πρὸς μετοχὴν φερόμενον, κατ' αἰτιατικὴν ἀντὶ τῆς γενικῆς τῆς ἀπολύτου καλουμένης. Ἐνταῦθα δὲ ἔστι καὶ ὡς ἀπαρεμφατικὴν ληρθῆναι. — 5. Τὸ δὲ αὐτὸν καὶ τὸ.) Ὑπολαυδάνειν δὲ ὡς ἀδόκεμον τὸ αὐτὸν γεννήσαι ἐτέ-ρους. — 6. Οὐχ ἔαυτοῖς μόν.) Χαριζόμε-νοι δηλ. ή ἐν ταῖς δοτικαῖς ταύταις, ὡς χαριστικὰς ή περιποιητικὰς ἔθος κα-λεῖν, ἔννοεῖται ή Ἐπὶ ἵστα δυναμένη τῇ Διάκριτα αἰτιατικῆς καὶ τῇ Ὑπὲρ με-τὰ γενικῆς, αἵς χρῆται παρακατιών. — 7. Ἀνάλογον.) Λατὶ τοῦ ἀναλόγως, πα-ρομοίως, ἐπιφέρομεντικῶς. — 8. Οθεν κα-

τὰ τὸν φίλοσυγ. καὶ τ.λ.) Ο νοῦς. Η σπουδὴ περὶ γάμου καὶ περὶ τέκνα ίδια ἔστιν ἀν-δρὸς ἀγαπῶντος συγγενεῖς καὶ ἐτέρους ἔχειν βοηθεῖς ἐνεκα καὶ συμμαχίας πολλῶν. Η γοῦν Κατὰ διοιστητα σημαί-νει, λαμβανομένη κατὰ τὸν τῆς γενικῆς τῆς κτητικῆς καλουμένης λόγου, ὡς ὅ-τε λέγομεν τὰ κατ' Ἀριστοτέλη, ἀντὶ, τὰ Ἀριστοτέλους.

§ 11. 2. Ἐπὶ ταῦτον.) Δηλαδὴ τὸ γα-μεῖν καὶ τεχνοποιεῖν. — 3. Καλώς ἀπλῶς εἰπεῖν.) Εν τοῖς τοιούτοις φασὶν ὅτι ἐν-νοεῖται τὸ Δός, ή τι τοιοῦτο, ἐν ή καὶ δός ἵνα ἀπλῶς εἴπω. Τὸ δὲ Ως συλλη-πτικὸν λέγεται. Ο δὲ νοῦς. Πᾶς γοῦν πολίτης κατὰ τὴν ίδιαν αὐτοῦ τάξιν ἔκαστος, γεγνωσκέτω ὅτι δρεῖται τῇ πό-λει πολίτας διοίσους. — 4. Πόλις.) Εὐηρεῖται Εἴσικνεῖται, ἐν ή, Ἐπειδὴ ἔκστη πόλις ἔξ-ικνεῖται εἰς πολίτας γενεῖς ἐπειδὲ γε-σηται καὶ δαιμονει εὐσπειρωντέρω, ἔξ-ικνεῖται εἰς μακρούς κινητας. Ζην. η. — 5.

τὰ βίου ἀνθρώπου τὴν συμμετρίαν ἐλάμβανεν, οὐδέν εἶται διαδοχῆς. Ἐπει δὲ εἰς πελλάς γενεᾶς ἔξικνεῖται, θάμνοι δὲ εὔδαιμοντέρω χρησταρένη, καὶ εἰς μακροὺς αἰῶνας πόλις φανερὸν, ὡς οὐ τοῦ παρόντος⁵ ἐστοχάσθαι δεῖ μόνου, ἀλλὰ καὶ τοῦ μετέπειτα τὴν τε ίδιαν μὴ περιορᾶν χώραν ἔρημον, ἀλλ' ἐπ' ἐλπίσιν ιδρυμένην⁶ ταῖς ἀπὸ τῶν κόμετέρων τέκνων.

ς'. Ἐκ τοῦ πῶς συγγενέσι χρηστέον.

§ 1. Τοῖς εἰρημένοις περὶ γονέων χρησίμως καὶ ἀδελφῶν γυναικός τε καὶ τέκνων, ἀλλοιοῦνται εἰτι προσθεῖται καὶ τὸν περὶ συγγενέων λόγον, συμπεπονθότα μὲν πως ἐκείνοις,² δι' αὐτὸς δὲ τοῦτο συντόμως ἀποδιθήνει δύναμενον. Ὁλος γάρ ἐκαστος ἡμῶν κύκλοις πολλοῖς περιγέγραπται τοῖς μὲν συμκροτέροις, τοῖς δὲ μεῖζοσι, καὶ τοῖς μὲν περιέχουσι, τοῖς δὲ περιεχομένοις,³ κατὰ τὰς διαφύρους καὶ ἀνίσους πρὸς ἄλλοις σχέσεις. Πρῶτος μὲν γάρ ἐστι κύκλος καὶ προσεχέστατος, δι' αὐτὸς τις καθάπερ κέντρον τὴν ἑσυτοῦ γέγραπται διάνοιαν, ἐνῷ κύκλῳ τούτῳ τε σῶμα περιέχεται, καὶ τὰ τοῦ σώματος ἐνεκα παρειλημμένα. Σχεδὸν γάρ διβραχύτατος καὶ μικροῦ δεῖν αὐτοῦ προσαπτόμενος τοῦ κέντρου κύκλος οὗτος.⁴ Δεύτερος δὲ ἀπὸ τούτου, καὶ πλέον μὲν ἀφεστάτου κέντρου, περιέχων δὲ τοῦ πρῶτου, ἐνῷ τετάχυται γονεῖς, ἀδελφοί, γυνή, παῖδες. Ο δ' ἀπὸ τούτων τρίτος, ἐνῷ θεῖοι, καὶ τιτθίδες, πάπποι τε καὶ τίτθαι, καὶ ἀδελφῶν παῖδες, εἴτε δὲ ανεψιοί. Μεθ' δὲ τοὺς ἄλλους περιέχων συγγενεῖς. Τούτῳ δὲ ἐρεῖται, ὁ τῶν δημοτῶν, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ τῶν φυλετῶν, εἰτί δηπλιτῶν. Καὶ λοιπὸν οὕτως, ὁ μὲν ἀστυγειτόνων ὁ δὲ ἔμεσηνῶν. Ο δὲ ἐξωτάτη καὶ μέγιστος, περιέχων τε πάντας τοὺς κύκλους, δὲ τοῦ παντὸς ἀνθρώπου γένους.

§ 2. Τούτων οὖν τεθεωρημένων² κατὰ τὸν ἐντεταχμένον εἰστι

—5. Οὐ τοῦ παρ.) Χρόνου ὅηλ.—6. Ἀλλ' ἐπ' ἐλπίσιν ίσρ.) Τὴν χώραν δηλονότι ὄραν.

ΣΤ'. §1, 2. Συμπεπονθότα πως ἐκ.) Συμπεριρμένον δηλ. τρόπον τινὰ καὶ ἐκείνοις δροῦσινδειδχυμένον — 3. Περιέχομ.) Ἐγάρ παραλλήλοις κύκλοις τοῖς διὰ τοῦ αὐτοῦ κέντρου καὶ διαφόροις διαστήμασι παταγεγραμμένοις περιέχονται μὲν εἰς Ελάσσονας ὑπὸ τῶν μειζόνων, περιέχουσι δὲ οἱ μείζους τοὺς Ἐλάσσονας. οὗτοι δηλατεῖν τοῖς συγγενεῖσιν ὁ τοῦ παντὸς ἀνθρυπείου εἰδους κύκλος, μέγιστος δι', περιέχει τὸν τοῦ ἔθνους, καὶ οὗτος, τὸν τῶν συγγενῶν. Ἐλάχιστος δὲ πάντων ὁ οὗτος. — 4. Κύκλος οὗτ.) Οὗτος ὁ κύ-

κλος βραχύτατος περιιρίζων τὸν ἀνθρωπον αὐτὸν καθ' ἔκυτόν.

§ 2, 2. Τούτων οὖν τεθεωρημένοι. . . ὡς παῖδες ἀνε.) Συγκεκριμένον δι' τουτὶ τὸ χωρίον καὶ πεσιγενομένον, οὗτως δι' ἐπιφρύσσεως ἐπὶ τὸ σαφέστερον ἐκρρασθεῖται. Τούτων οὖν (τῶν κύκλων δηλονότι.) οὗτως ὑπαλλήλως τεθεωρημένων, τοῦ μὲν ἐκτεταχμένου ἀνθρώπου καὶ ἐπὶ πολὺ δι' τῷ βίῳ ἐκτελεσθεῖται ἐπιθυμοῦντος καὶ μέχρι τοῦ ἀπωτάτου τῶν κύκλων ἐφικνεῖσθαι πέλοντος, εἰτί τοισι τὰ κατὰ τὴν δέουσαν γονέαν ἐκκατέσθησαν ἐπισυνάγεσιν τοὺς κύκλους τῶν ἀνθρώπων, ἐφ' οὓς ἐκτείνεται, εἴ τοισι τὸ κέντρον

περὶ τὴν δέουσαν ἐκάστων χρῆσιν, τὸ ἐπισυνάγειν πως τοὺς κύκλους ὡς ἐπὶ τὸ ἐν κέντρῳ, καὶ τῇ σπουδῇ μεταφέρειν ἃ εἰ τοὺς ἐκ τῶν περιεχόντων εἰς τοὺς περιεχομένους. Κατὰ τὸ φιλοίκειον γοῦν ἔστι γονέας μὲν καὶ ἀδελφούς. Οὐκοῦν καὶ κατὰ³ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, καὶ τῶν συγγενῶν τοὺς μὲν πρεσβυτέρους καὶ πρεσβύτερας, ὡς πάππους, θείους, ἢ τιτθίδας· τοὺς δὲ ὄμηλους, ὡς ἀνεψιούς τοὺς δὲ νεωτέρους, ὡς παῖδας ἀνεψιῶν. Ωστε εἴρηται διὰ συντόμων ὑποθήκη, ὅτι ἡ πῶς χρὴ προσφέρεσθαι συγγενέσιν, ἐπειδὴ προεδιδάχθημεν, τῶς τε χρηστέου ἐκυτοῖς, καὶ πῶς γενεῖται καὶ ἀδελφοῖς, ἐτὶ δὲ γυναικὶ καὶ τέκνοις, πρόσκειται δὲ ὅτι καὶ τούτοις μὲν ὄμοιώς τιμητέου τοὺς ἐκ τοῦ τρίτου κύκλου τούτοις δὲ οὖς τοὺς συγγενεῖς.⁴ Αφαρήσεται μὲν γάρ τι τῆς εὐνοίας τὸ καθ' αἷμα διάστημα πλέον ὅνδρον δὲ ὅμως σπουδαστέα περὶ τὴν ἔξομοίωσιν ἔστιν. Ήκοι μὲν γάρ ἀν εἰς τὸ μέτριον, εἰ διὰ τῆς ἡμετέρας αὐτῶν ἐνστάσεως ἐπιτεμνόμεθα, τὸ μῆκος τῆς πρὸς ἕκαστον τὸ πρόσωπον σχέσεως. Τὸ μὲν οὖν σύνολον⁵ καὶ πραγματικώτερον εἴρηται.

§ 3. Χρὴ δὲ ἐπιμετρίχν καὶ κατὰ τὴν τῶν προστηγοριῶν χρῆσιν, τοὺς μὲν ἀνεψιούς καὶ θείους καὶ τιτθίδας ἀδελφούς ἀποκαλοῦντας,² πατέρας τε καὶ μητέρας τῶν δὲ συγγενῶν, τοὺς μὲν θείους, τοὺς δὲ ἀδελφιδούς, τοὺς δὲ ἀνεψιούς, ὡς ἀν καὶ τὰ τῆς γίλικίας παρήκη ἔνεκα τοῖς ἐν τοῖς ὄνόμασιν ἐκτενεῖς.³ Οὗτος γάρ τῆς προστρήσεως ὁ τρόπος, ἀμπα μὲν ἀν σημείου οὐκ ἀμφιρὸν εἴη τῆς οὔστης ἡμῖν σπουδῆς περὶ ἕκαστους ἀμα δὲ ἀν ἐποτρύνοι καὶ προσεντείνοι πρὸς τὴν ὑποδειγμένην οἶσυ συνολήν τῶν κύκλων. Ἐνταῦθα μὲν τοι γενομένοις, οὐκ ἄκαρος τοῦ ῥηθέντος ἐπὶ γονέων διο-

καὶ τῇ ιδίᾳ ἐπιμελείᾳ τοὺς ἐκ τῶν περιεχόντων κύκλων ἀνθρώπους εἰς τοὺς περιεχομένους μεταφέρειν καὶ οὕτω πάντας τῇ ἑκατοῦ ἀγάπῃ ἐξαρτᾶν· τοῦ δὲ φιλοίκείου καὶ φιλοσυγγενοῦς, τούτους μόνον ἔθελοντος ἔξαρτῶν τῇ ἑκατοῦ ἀγάπῃ καὶ περιχιτέρω μὴ ἐκτεινομένου, ίδιον ἐστε πρῶτον μὲν ἐπισυνάγειν γονέας καὶ ἀδελφούς, καὶ δοι εἰς τὸν πρῶτον ἐτέθησαν κύκλον· ἐπειτα δὲ πρὸς τούτοις πρεσβυτέρους μὲν καὶ πρεσβύτερας, τοὺς πάππους, τοὺς θείους, τιτθίδας ὄμηλες δὲ, τοὺς ἀνεψιούς, νεωτέρους δὲ, τὰ τῶν ἀνεψιῶν τέκνα, καὶ οὐδὲν πλέον. — 3. Οὐκοῦν καὶ κατ.) Τὸ Οὐκοῦν προσθετικὸν ἀντὶ τοῦ πρὸς τούτοις δὲ καὶ κατὰ τὴν αὐτ. — 4. Τούτους δὲ αὖ τοὺς συ.) "Οσοι δηλοντεὶ ἐκ τοῦ τετάρτου εἰσι κύκλου, καὶ τούτους ὄμοιώς τιμητέους καθάπερ καὶ τοὺς τοῦ τρίτου κύκλου οὓς

δὴ πάλιν καθάπερ τοὺς τοῦ δευτέρου καὶ τούτους ὡς ἡμᾶς αὐτούς. Καὶ ἐν γένει πάντας τοὺς συγγενεῖς ὡς ἡμᾶς αὐτοὺς τιμητέον. — 5. Πλέον δν.) "Ο νοῦς. Ε' ἀν τὸ καθ' αἷμα διάσημα τῆς συγγενείας πολύ τι δύν τυγχάνη, ἀραιρεῖται τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐνοίας ἡμῶν· ἡμεῖς δὲ σπουδάσωμεν περὶ τὴν ἔξομοίωσιν κατὰ τὰ εἰρημένα· μετριάσομεν γάρ τὸ πρᾶγμα ἐπιτέμνοντες τὸ μῆκος τῆς, γην πρὸς ἕκαστον πρόσωπον ἔχομεν, σχέσεως διὰ τῆς ἡμετέρας ἐπιμελείας. — 6. Τὸ μὲν οὖν σύνολον.) "Π μὲν διη καὶ πραγματικώτερα ἔννοια τοῦ λόγου ἱκανῶς ἐκτεθεῖται.

§ 3, 2. "Ἀποκαλοῦντ.) "Ἄδελφούς μὲν τοὺς ἀνεψιούς, πατέρας δὲ τοὺς θείους, μητέρας δὲ τὰς τιτθίδας. — 3. "Ἐνεκ τῆς ἐκτενεῖς.) Τὰς γὰρ ὄνόματα οὕτω λεγόμενα, σημεῖον γίνεται ἀγάπης ἐκτενοῦς.

ρωμοῦ φαντάζεται μηδὲν.⁴ Ἐλέγομεν γάρ αὖ μετ' ἐκείνου τὴνίκα τὸν τόπον ἡμεν,⁵ ἵνα μητέρα πατρὶ συνεκρίναμεν, ώς χρὴ τῇ μὲν μητρὶ τῆς στοργῆς τῆς δὲ τιμῆς τῷ πατρὶ πλέον ἀπονέμεν· οἵς ἐπομένοις καὶ δεῦρο τιθεῖμεν ἄν,⁶ ώς τοὺς μὲν μητρόθεντ προσήκουτας, στέργειν πλέον πρέπει, τοὺς δ' αὖ κατὰ πατέρας συγγενεῖς, διὰ μεῖζονος ἀγεν τιμῆς.

Ζ'. Ἐκ τοῦ Οἰκονομικοῦ.

Ζ. 1. Πρὸ πάντων² γε περὶ τῶν ἔργων ὃν οἶκος συνέχεται· ταῦτα σὸν διαιρετέου μέν κατὰ τὸ πλεῖστον.³ Τῷ μὲν ἀνδρὶ, τὰ κατ' ἄγρού, καὶ τὰ περὶ τῆς ἀγορᾶς, καὶ τὴν ἀστυπολίαν ἀνακεῖσθαι· τῇ δὲ γυναικὶ, τὰ περὶ τὴν ταλασίαν καὶ σιτοπονίαν, καὶ ὅλας τὰς ἀκτικίδιας τῶν ἔργων, οὔτε μὲν ἀγενστους ἀξιωτέον εἶναι τοὺς ἑτέρους τῶν ἑτέρων. Γένοιτο γάρ ἄν ποτε καὶ γυναικὶ κατ' ἄγρού γενομένη καθῆκον, τό τοῖς ἔργοις θεμένοις ἐπιστῆναι, καὶ τὴν τοῦ οἰκοδεσπότου τάξιν ἐκπληρώσαι· καὶ ἀνδρὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ἐπιστροφὴν ποιήσασθαι. Καὶ τὰ μὲν διαπιθέσθαι, τὰ δὲ καὶ ἐπιδεῖν τῶν γυναιμένων. Οὕτω γάρ ἄν ἐπισυδέοιτο μᾶλλον τὰ τῆς κοινωνίας, εἰ συμμετέχοιεν ἄλληλοις τῶν ἀγγυκαίων φροντίδων.

Ζ. 2. Δεύτερος μὲν τοι τοῦ λόγου³ γενόμενος, σὸν ἄν δικτύσαι μοι δοκῶ, καὶ τῆς αὐτουργίας ποιήσασθαι τινας γυνώμην· σὸν ἀπεικόνιστοις ὑπὲρ τῶν ἔργων εἰρημένοις καὶ τοῦτο προστεθῆναι. Ως μὲν τοῖνυν τὸνδρὶ καθίκει τῶν γεωργικῶν ἀπεσθαι πόνων, τι καὶ λέγειν δεῖ; οὐ πολὺς γάρ ὁ κατὰ τοῦτο³ δυσπεισθής. Ἀλλὰ καίπερ τοσαύτης τρυφῆς καὶ ἀπογίας τὸν νῦν κατεχόμενος βίον, ὅμως σπάνιός ἐστι,⁴ μή καὶ δι' ἔχυτοῦ προθυμούμενος ἔργων κοινωνῆσαι τῶν ὑπὲρ σπόρου καὶ φυτείας, καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ γεωργίαν. Δυσπειθέστερος δὲ τοις ὁ πρὸς διάτερα τῶν ἔργων, ὅσκ γυναιξὶν ἀπογέμπει· παρακαλῶν τὸν ἀνδρα λόγος.

— 4. Οὐκ ἀκκιρος φαντάζεται μέν.) Ὁ οὐδὲν ἐν καιρῷ ἐπῆλθε μεν τῇ μητρῇ τὸ διηρισθὲν περὶ γονέων· Ποῦ δε διηρισθέν; τοῦτο ἐκοὶ ἀγνοεῖται δοκεῖ δὲ ἐν τῷ περὶ γονέων. Οὐδὲ γάρ εἰσιν οἱ λόγοι οὗτοι πλήρεις, ἀλλ' εὐρισκόμενα ἐξ αὐτῶν.

— 5. Μετ' ἐκείνου τὴνίκα τὸν τόπον ἡμ.). Ηγέλα τὴν ἡμεν ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ· ἡ γάρ Μετὰ διναῦθα χρόνου σηματίει οὐχ ὅτερον, ἀλλ' ὅν καὶ ἡ Εν.— 6. Τιθεῖμεν ἄν.) Εἴκ συγχοπῆς τοῦ τιθεῖμεν διεπειρεῖ καὶ τὸ τῆτον πρόσωπον τιθεῖναι καὶ τιθεῖναι ποιεῖ· — 7. Μητρόθεν.) ἐκ μέρους δὲ λ. τῆς μητρός. — 8. Κατὰ πατέρα.) Λατι τοῦ πατέρος, ὡς Ε', Ι. 6. αετημείωται τῇ.

τοι τοὺς ἐκ μέρους τοῦ πατέρος συγγενεῖς.

Ζ. § 1. 2. Πρὸ πάντ.) Ἐννοεῖται τὰ διαιληπτέων τὴν ὄγκειον, τῆτι τοιοῦτα. — 3. Κυτὰ το πλ.) Μέρος δὲ λ. τῶν ἀνθρώπων.

§ 2. 2. Δεύτερος λό.) Συνηθέστερον δὲ τὰ Εὐταῦθα· καὶ κατ' ἄλλους τὸ, Δεύτερον· ἐνταῦθα μὲν τοι τοῦ λόγου κτλ.

— 3. Οὐ πολὺς ὁ κατὰ τοῦτο.) Τῷ ἐικῷ ἐγράψατο ἀντὶ πληθυστικού περικαπτικῆς τοιού οὐ πολλοὶ εἰσιν οἱ τοῦτο δυσπειθεῖς δύτες. — 4. Σπάνιος ἐστ.) Πάλιν ἐικῇ κατὰ τὰ εἰρημένα ἐχρήσατο, ἀντὶ τοῦ, επίγνοιος καὶ ἐκρύπτησαν, διος οὐ προστυμούνται δι' ἐκδικών κοινωνοί γενέσθαι τῶν ἔργων τῶν κτλ.

§ 3. Καὶ πάσχουσι γε σὺ κατ' εἰδὸς² οἱ νοθοριώτεροι μὴ καθ' ἔχυτούς εἶναι³ τοπάζοντες, ἀψισθικι ταλασίας. Ἐπει γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλῆθος⁴ εὐτελεῖς ἀνθρωπίσκοι, καὶ τὸ τῶν κατεχγότων καὶ γυναιδῶν φῦλον, ὡς τὴν ἑριῶν ἐργασίαν καταφέρεται⁵ ζῆται θηλύτητος, σὺ δοκεῖ κατὰ τὸν ἀληθινότερον⁶ ἄνδρα τυγχάνειν, τὸ εἰς ταῦτα συγκαθίειναι. Ωστὲ ἔγωγε τάχ' ἀν οὐδὲ ἀν αὐτὸς συμβούλευσαίμι,⁷ τοῖς μὴ τελέσον παρεσχημένοις πίστιν ὑπὲρ τῆς ἔσυτῶν ἀρέσεντος καὶ σωφροσύνης ἀπτεσθαι τοιοῦτό τινος. Εἰ μέν τοι διὰ τοιοῦτος βίου πεποήκαι τις ἀν ἔαυτὸν πάσης ὑπουροίας ἀτόπου καθάπερ ὅντα, τί κωλύσει καὶ κατὰ ταῦτα τῇ γυναικὶ καινωνίσκαι τὸν ἄνδρα; τῶν μὲν γὰρ ἄλλων κατοικιδίων ἔργων, καὶ μὴ τὸ πλέον ἀνδράσι προσήκειν ἡγητέον,⁸ ἥπερ γυναιξί; Εστι γάρ κακατωθέστερα καὶ ρώμης δεόμενα σωματικῆς, οἷσν ἀλέσκαι, καὶ σταῖς μάξαι, διασχίσαι τε ξύλα, καὶ ὕδωρ ἀναψύκται, καὶ σκέυη μεταθεῖναι, καὶ διατινάξαι στρώματα, καὶ πᾶν τὸ τούτοις παραπλήσιον.

§ 4. Καὶ τὰ μὲν ὑπὲρ ἀνδρῶν ἀποχρόητον ἀν· ἐπιμετρῆσαι δέ τι καὶ τὴν γυναικα πρέπου. Ωστε μὴ τῆς ταλασίας κοινωνεῖν μόνον τῆς Θεραπείας, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἔργων τῶν ἐπανδροτέρων. Καὶ γάρ σιτοπονίας ἀψισθικι κατὰ τὴν ἐλευθέρων² εἶναι μοι δοκεῖ, καὶ ὕδωρ ἀνιψήσκαι, πᾶρ ἀνακαῦσκαι, κλίνην καταστρῶσκαι, καὶ πᾶν τὸ τούτοις ἐσικός. Πολλῷ δ' ἀνδρὶ φαίνοιτο καλλιῶν τῷ γε ἔχυτοῖς, καὶ μάλιστα νεᾶνις σύσκαι, καὶ μηδὲ ἐπως³ τετριμμένη κυοφορίκαι, εἰ καὶ τρύγης ἀμπέλων αὔτουργούσκαι συμμετάσχοι, καὶ συλλογῆς ἐλαιῶν. Εἰ δέ παρήκοι,⁴ καὶ σπόρου, καὶ ἀρόσεως, καὶ προσδέσσεως ἐργαλείων τοῖς σκάπτουσιν ἡ φυτεύσασι. Τοῦτον γάρ τὸν τρόπον ἔνεκκα τῶν ἔργων,⁵ σῖκος προστατεύενος ὑπὲρ ἀνδρῶν καὶ γυναιδῶν, ἀριστά μοι δοκεῖ κατά γε ταῦτα διεξάγεσθαι.

§ 3. 2. Οὐ κατέεικός.) Οὐ κατὰ τὸ εἰδὸς, ὡς οὐκ ἔδει. — 3. Μὴ καθ' ἔαυτούς εἰν.) Οὐτε οὐκ ἔστιν ὕδιον αὐτοῖς ἀνδράσιν οὐσιν. — 4. Ως ἐπὶ τὸ πλῆθος.) Αὐτὲς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. — 5. Καταφέρεται.) Συνεργωνήθη πρὸς τὸ φῦλον περιεκτικὸν ἔντεκτον, τοῦ, εὐτελεῖς ἀνθρωπίσκοι ὡς προρρήθεν ἀμεληθέντος. — 6. Κατὰ τὸν ἀληθ.) Ἀληθινούς καὶ γενναιούς ἀνδρὸς οὐκ ἔστιν ὕδιον τὸ εἰς τὰ γυναικεῖα ἔογα καθίειναι. — 7. Τάχ' ἀν οὐδὲ ἀν αὐτὸς συμβούλευσαίμι.) Ἀττικῶς δὲ Αν δις τίθεται, αριστεῖται τοὺς λόγους ἐκερομένου. — 8. Μὴ καὶ τὸ πίστον . . . ἡγητέον.)

Οὐ νοῦς. Μήπως νομίζειν γεωδὲν τὸ πίστον τῶν ἄλλων ἔργων ὅτι ἀνήκει ἀνδράσι μᾶλλον ἡ γυναιξί;

§ 4. 2. Κατὰ τὴν ἐλευθ.) Ἐλευθερας ἔδιον. — 3. Καὶ μηδὲ ὁπως.) Τὸ Ὅπως πάρεδεκει. Κεῖθαι δέ μοι δοκεῖ ἀντὶ τοῦ πῶς, ὡς εἰ ἔλεγε. Καὶ μὴ τρόπον τινὰ τετριμμένη κυοφορίαις. — 4. Εἰδὲ παρήκοι.) Ἔλαν ὁ χρόνος ἐπιτρέπῃ, ἡ ἀνάγκη τῆς, σκίνοιτο καλλιῶν τοῖς ἔαυτης ἀνδρὶ γυνῇ, εἰ συμμετάσχοι καὶ σπόρου κτλ. — 5. Ἐνεκκα τῶν ἔργ.) Ωστε ἀνήκει εἰς τὰ ἔργα.